

2019

ARCHEOLOGIENOTA Meerskant Te Deinze (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 465

David Janssens

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 465

Archeologienota Meerskant te Deinze (Oost - Vlaanderen).

JANSSENS DAVID

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 10 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 10 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 10 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 10 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 11 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 11 -
2.6	Randvoorwaarden	- 12 -
2.7	Werkwijze	- 12 -
3	Assessmentrapport.....	- 32 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 32 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 35 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 35 -
3.2.2	Quartair geologisch	- 36 -
3.2.3	Bodem	- 37 -
3.2.3.1	Bodemtypekaart.....	- 37 -
3.2.3.2	Potentiële bodemerosie	- 39 -
3.2.3.3	Erosiegevoeligheid.....	- 40 -
3.2.3.4	Landgebruik	- 41 -
3.2.3.5	Gewestplan.....	- 42 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 44 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 44 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 44 -
3.3.2.1	Fricx-kaarten (1712)	- 44 -
3.3.2.2	Kaart van Ferraris (1771 – 1778)	- 45 -
3.3.2.3	Atlas der Buurtwegen (1840)	- 46 -
3.3.2.4	Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)	- 47 -
3.3.2.5	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 48 -
3.3.2.6	Luchtfoto's 1970 & 1971-1990.....	- 49 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 51 -
3.5	Archeologische verwachting	- 53 -

4	Besluit	- 54 -
4.1	Besluit gespecialiseerd publiek	- 54 -
5	Bibliografie.....	- 55 -
6	Lijst van figuren	- 56 -

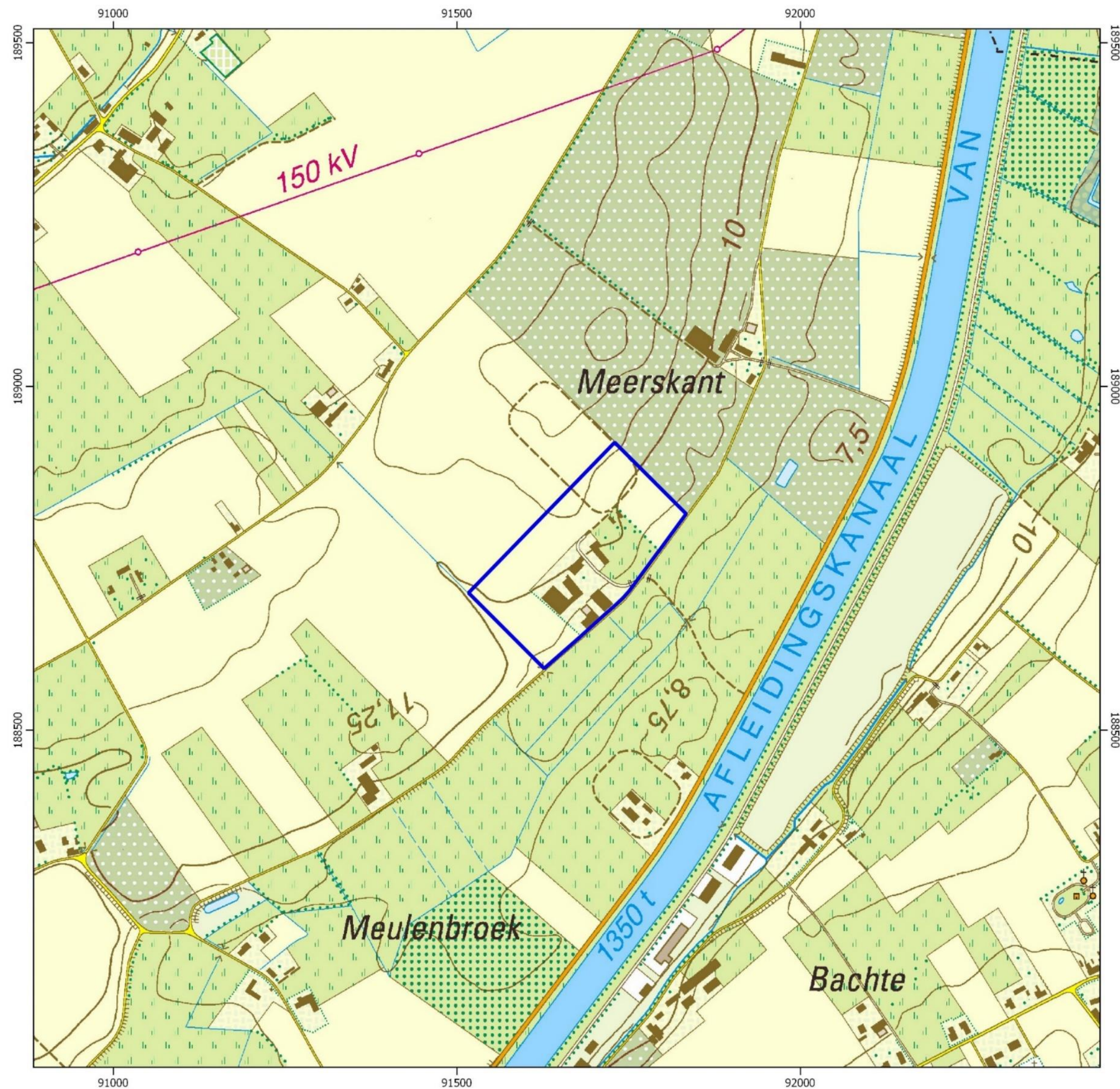
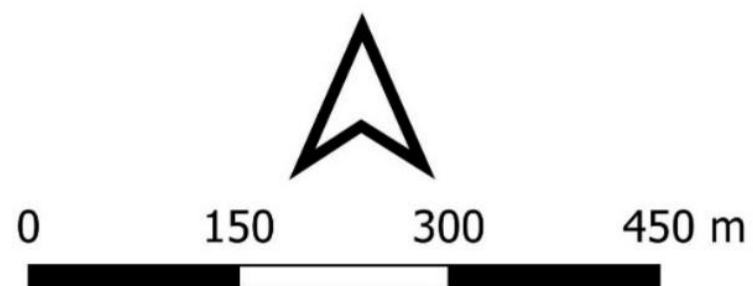
1 Administratieve fiche

Projectcode	2019H302
Site	Hof ten Riede
Projectsigle ADEDE	DEI-MEE
Ligging	Meerskant 5 9800 Deinze
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Soort onderzoek	Bureauonderzoek, archeologienota
Aard van de vervolgwerven	Nieuwbouw melkveestal (serrestal, loods, sleufsilo's en verharding)
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184 Alexander Cattryse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Janssens, D., 2019, Archeologienota Meerskant te Deinze (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 465, Gent.
Periode uitvoering	Augustus – September 2019
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorde zones	Zie plannummer 4

Oost Vlaanderen, Deinze, Meerskant	
De Keulkeleire	Topografische kaart
2019H302	Bron; Lambert 72
02/09/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende
 Projectgebied

Oost Vlaanderen, Deinze, Meerskant	
De Keulkeleire	Orthofoto 2018
2019H302	Bron; Lambert 72
02/09/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende	
	Projectgebied

0 150 300 450 m

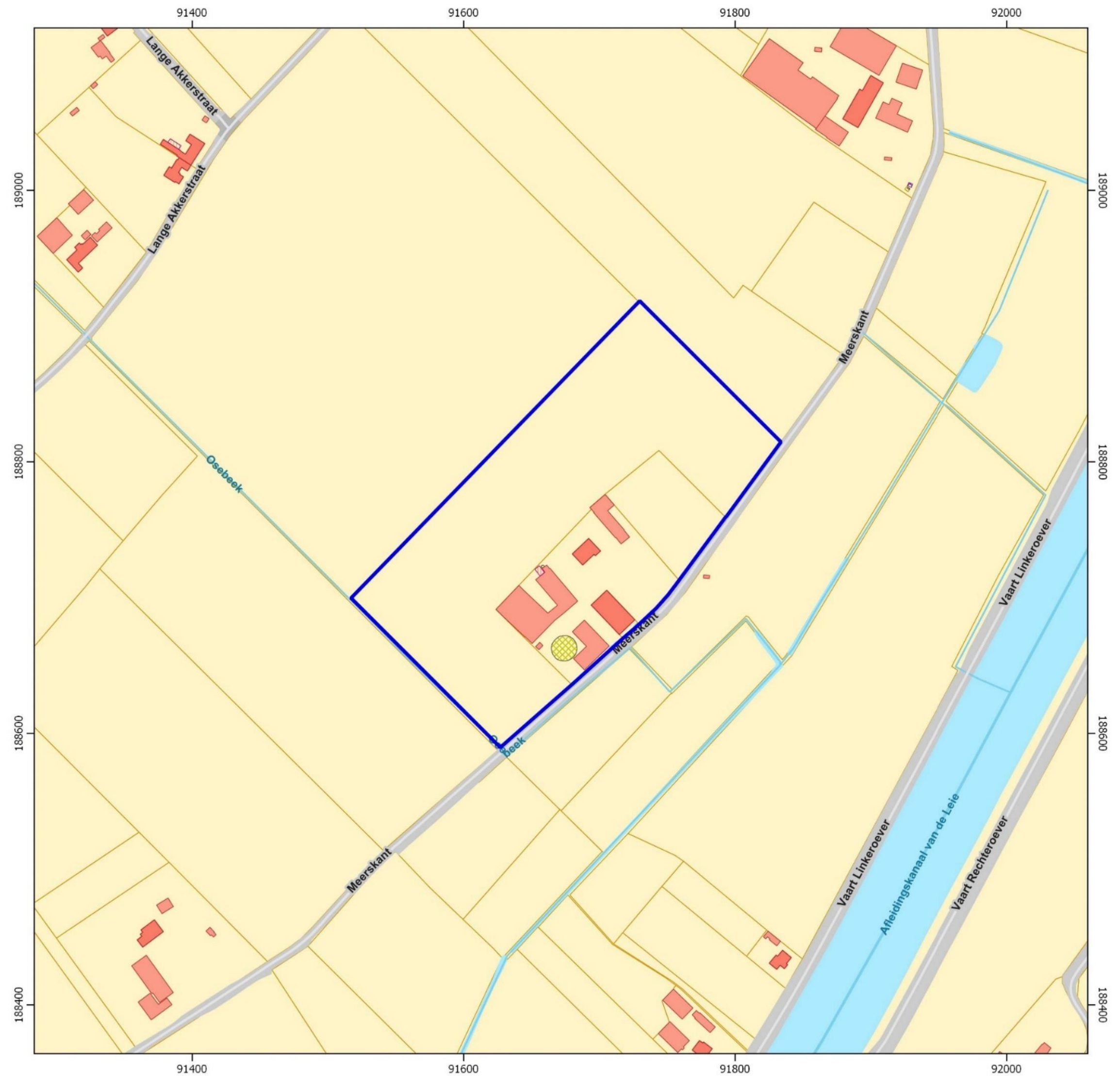
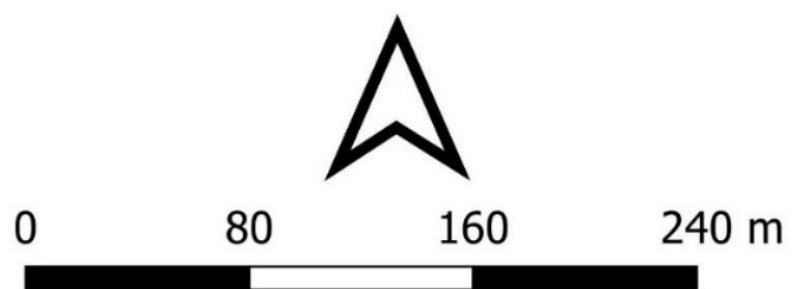

Oost Vlaanderen, Deinze, Meerskant

De Keulkeleire	GRB (kadaster)
2019H302	Bron; Lambert 72
02/09/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

 Projectgebied

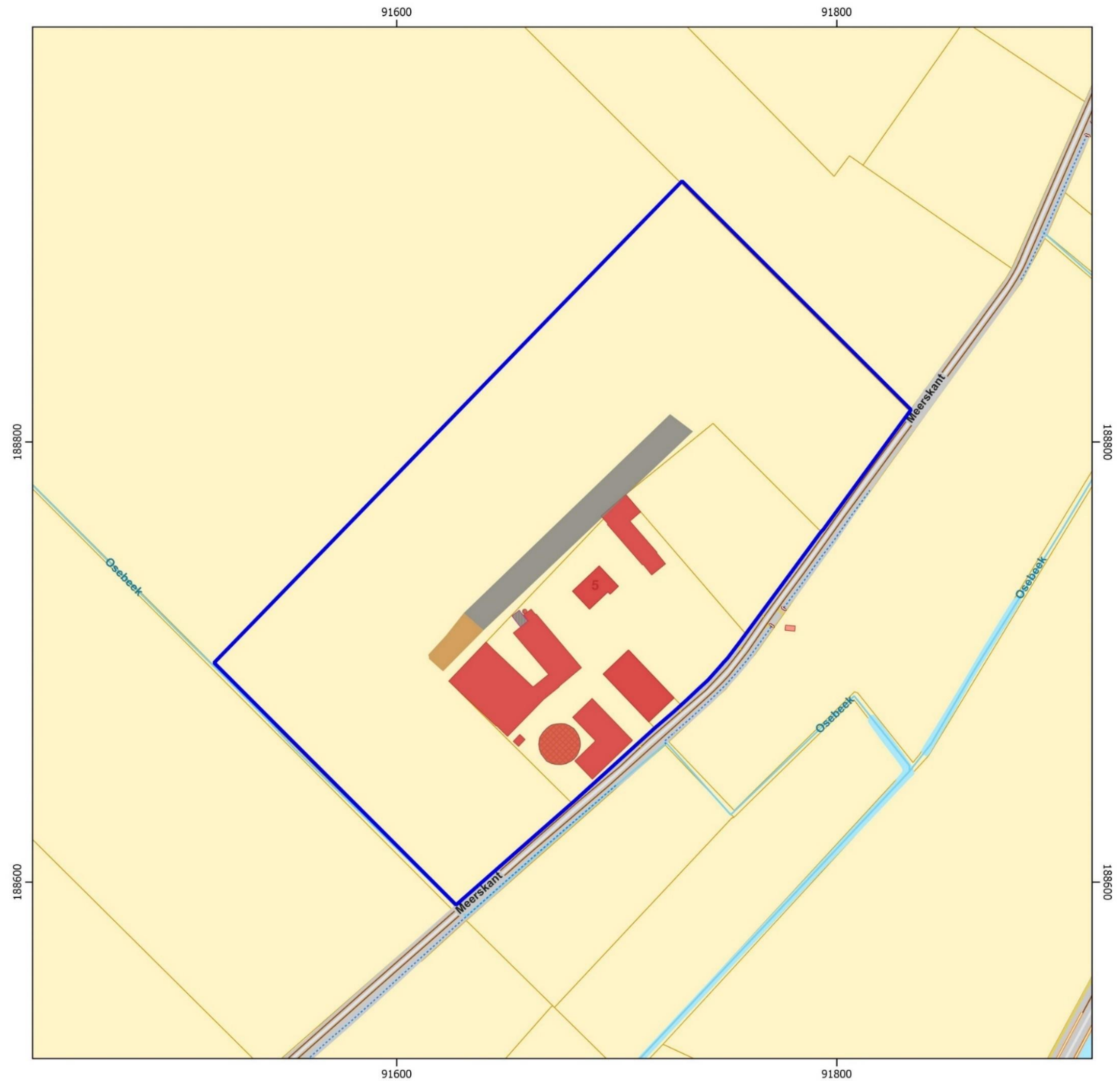
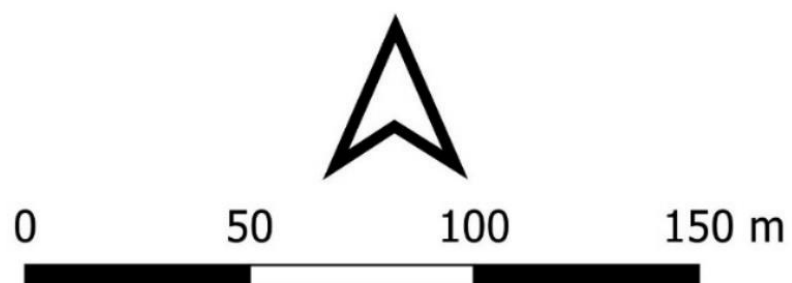

Oost Vlaanderen, Deinze, Meerskant

De Keulkeleire	Gekende verstoorde zones
2019H302	Bron; Lambert 72
02/09/2019	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legende

- Projectgebied
- Bestaande bebouwing
- Bestaande verharding
- Houten structuur
- Water

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen de contouren van het projectgebied werd voorafgaand nog geen archeologisch onderzoek verricht. In de nabije en ruimere omgeving komen verschillende meldingen voor op de Centrale Archeologische Inventaris. Deze worden toegelicht in het assessmentrapport.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit een agrarisch bedrijf dat eerder centraal binnen het projectgebied ligt met bijhorende tuin en omringd door akkerland.

Het gebouwencomplex zelf is een restant van de Hoeve Hof ten Riede en werd Reeds vermeld in 1399 als leen van de Oudburg van Gent. Het was eeuwenlang eigendom van de familie della Faille d'Huyse, later de Ghellinck. Thans nog bestaande hoeve met losstaande grotendeels aangepaste bestanddelen met woonhuis ten westen, nieuwe stallen ten zuiden en eind 18de-eeuwse stallen ten noorden van het gedeeltelijk beplante erf. De opbouw bestaat uit een centraal gelegen woning met aan de straatkant een varkensstal. Ten zuiden van deze varkensstal bevindt er zich een runderstal, mestvaal, mestsilo en loods. Ten zuiden en ten noorden van de woning bevinden er zich bergruimtes. Er is een oprit aangelegd tot aan de woning, het noordelijke deel is ingericht als tuin.

Vermeldenswaard is een bewaarde gevelsteen in de noord gelegen stallen met opschrift: "Grondsteen voor de naecommelynchen van I.B. Vailliant 1797"¹.

2.5 Beschrijving geplande werken

Voorafgaand aan de geplande realisaties zal de bestaande bergruimte en stallingen ten zuiden van de woning afgebroken worden. Een deel van de bestaande betonverharding wordt opgebroken in het noordwestelijke deel. Het terrein zal voorafgaand genivelleerd worden door middel van afgravingen tot 20cm en ophogingen tot ca. 40cm.

De geplande werken omvatten de aanleg van een melkveestal (serrestal) in het zuiden, een loods met kantoorruimte op de locatie van de bestaande stallingen en bergruimtes en voederopslag ten noorden.

De vrijloop serrestal zal een footprint kennen van ca 62.4m bij 130.1m ingeplant dwars op de dominante windrichting ter bevordering van de ventilatie. Onder de voedergang wordt buffering voorzien voor het regenwater. Mestkelders worden eveneens voorzien binnen deze constructie. De fundering zal opgebouwd worden door middel van paalfundering met een tussenafstand van 5 meter volgens de lange zijden. Daarnaast wordt een algemene vloerplaat voorzien en de inplanting van RWA leidingen elke 25meter. Machinekamer, omkleedruimte, bergingsruimte, IT ruimte, RMO lokaal en een melkkoeltank worden voorzien in het oosten van het gebouw. De vloerplaat zal een dikte kennen van ca. 99cm, opgebouwd uit strooisel + beluchtingssysteem van 60cm dikte bovenop een betonverharding met modulaire platen met een dikte van 14cm, een fundering van 5 cm onverdicht

¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/38165>

zand bovenop een 20cm fundering bestaande uit verdicht zand. Ten behoeve van de mestkelder en regenwaterput zal tot 2.5 meter diepte uitgegraven worden.

De voedersilo's die zullen aangelegd worden hebben een footprint van ca. 49.2 meter bij 100 meter. In totaal wordt hier opslag voorzien voor ca. 17.500m³.

Tussen beide constructies wordt nieuwe betonverharding voorzien over een afstand van ca. 70 meter bij 50 meter. Deze zal dienen als manoeuvreerruimte voor het landbouwverkeer.

Hieraan grenzend in het oosten, op de locatie van de sloop zal een landbouwloods opgericht worden met mestvaalt, stalling voor rollend materieel en kantoorruimte. Ook hier kan worden uitgegaan van een fundering met algemene vloerplaat.

Tot slot wordt er een wadi aangelegd met een oppervlakte van Ca. 535m² in de huidige tuinzone.

2.6 Randvoorwaarden

Gezien er zich momenteel nog verharding en bebouwing bevindt binnen de contouren van het onderzoeksgebied, kan archeologisch (voor)onderzoek ter plaatse pas verricht worden na het slopen van de bebouwing en verwijderen van de verharding. Er wordt met andere woorden geopteerd voor een archeologienota met uitgesteld traject omwille van fysieke onmogelijkheid.

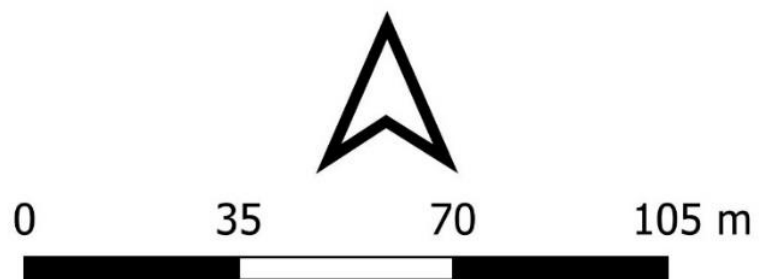
2.7 Werkwijze

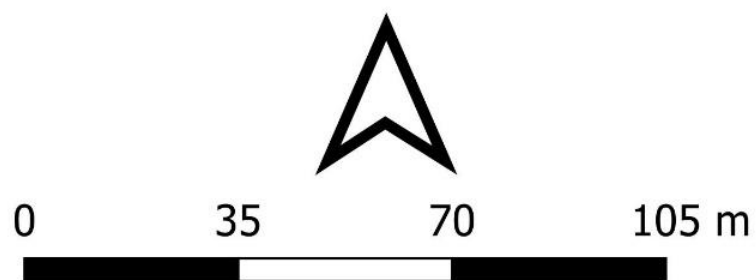
Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

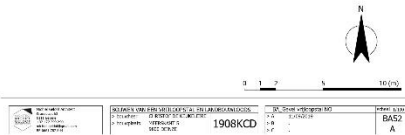
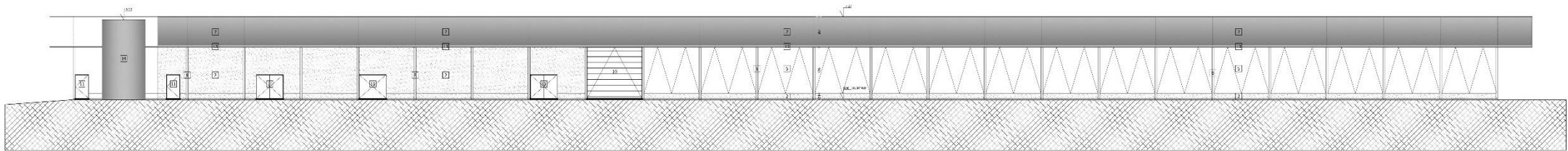
Overzicht geconsulteerde kaarten:

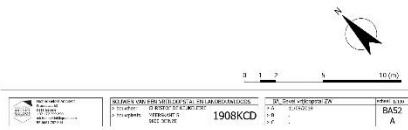
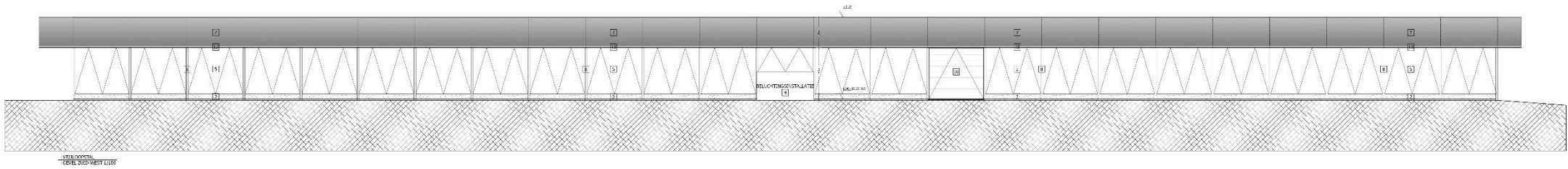
- Onderzoeksgebied:
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede bestaande toestand
 - Doorsnede nieuwe toestand

- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemtypekaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - Gewestplan
- Historische situering:
 - Cartes des Pays-Bas van Fricx, 1744
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1840
 - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854
 - Kaart van Popp, 1842-1879
 - Luchtfoto's
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

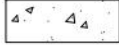
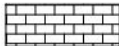
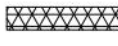
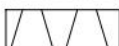

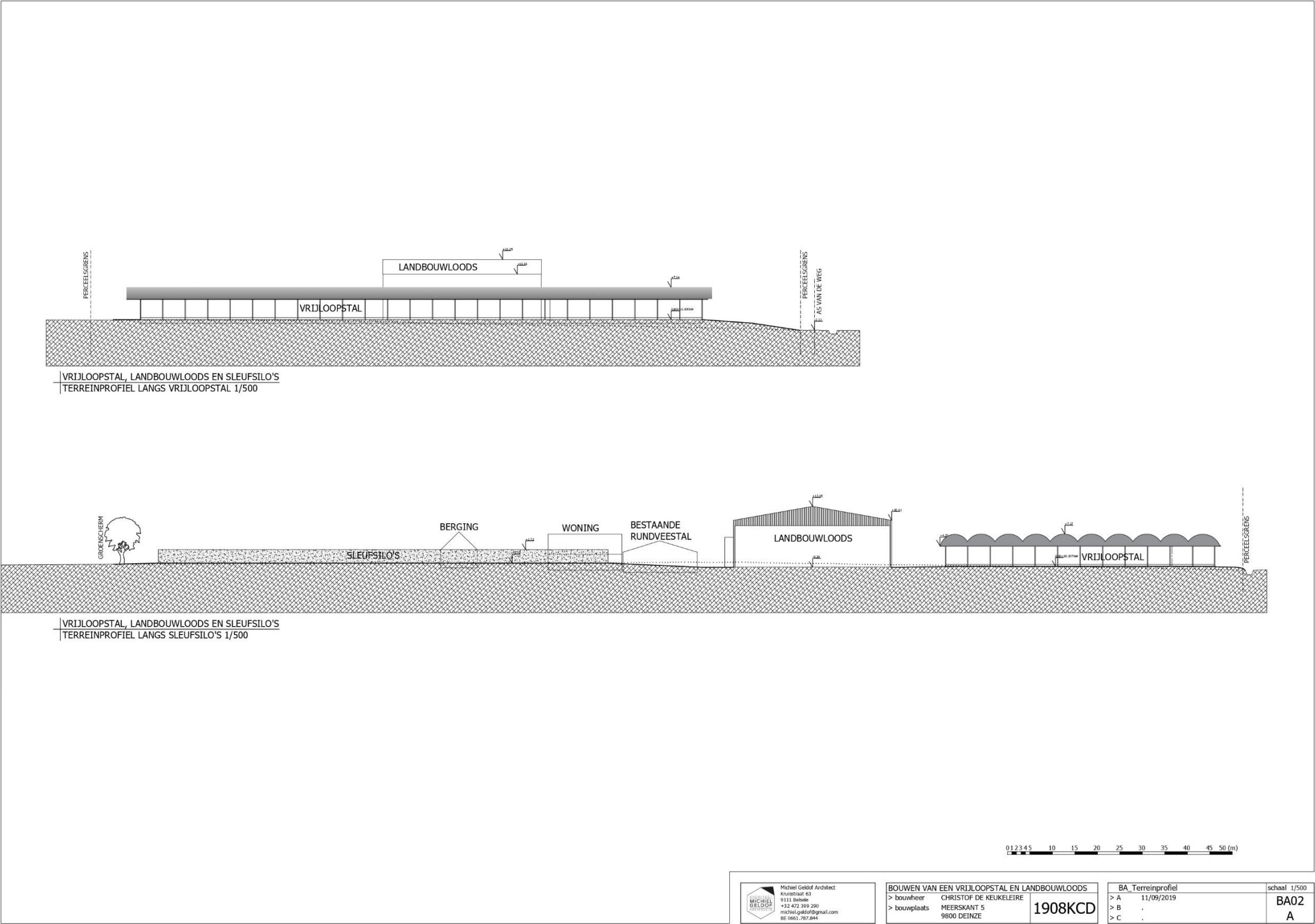

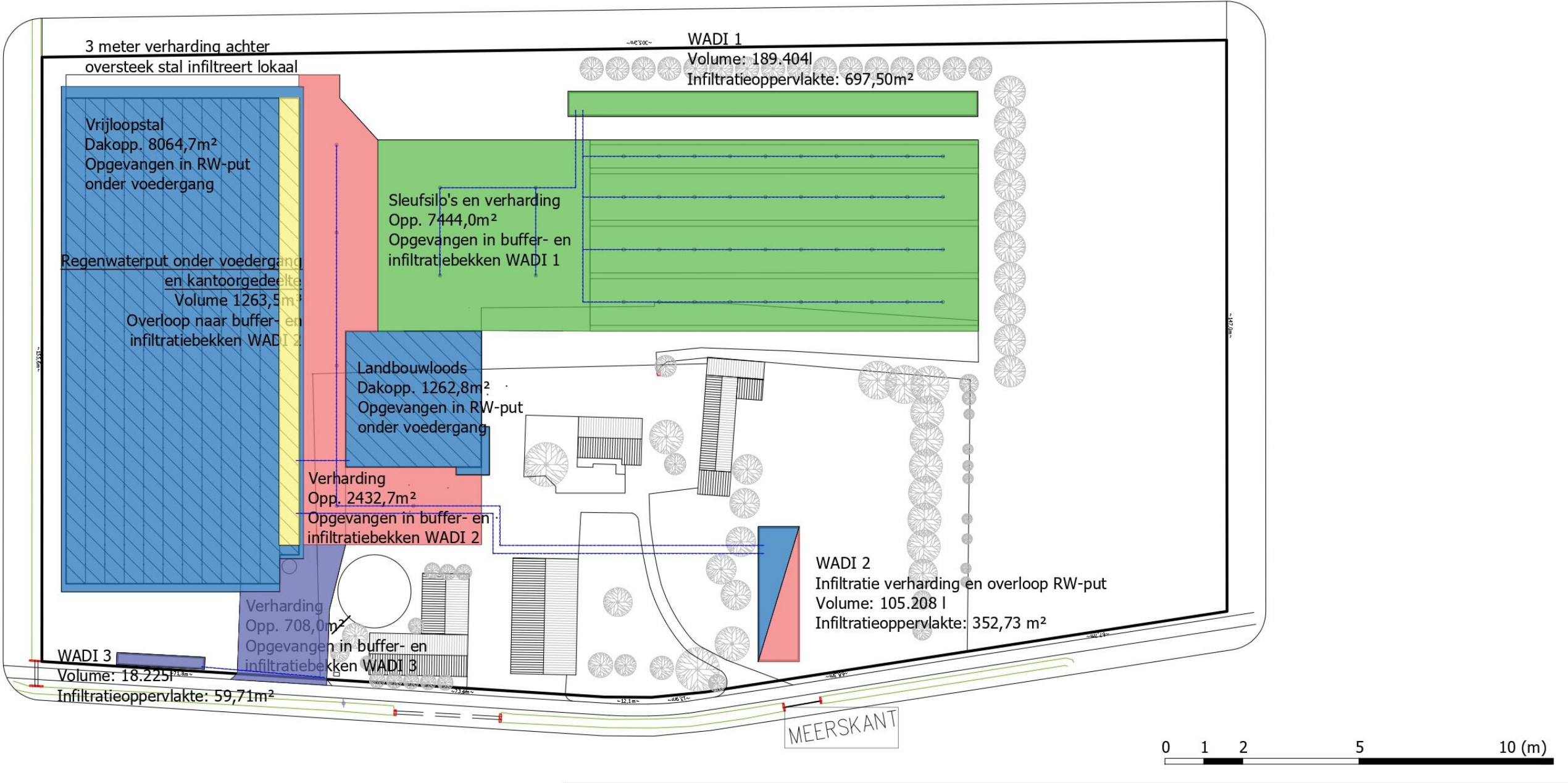
	1	BETON - GLAD BEKIST GRIJS		METSELWERK
	2	GEVELPANELEN SILEX - GRIJS GENUANCEERD		BETON - STANDAARD
	3	GEVELMETSELWERK - ROOD GENUANCEERD		BETON - ARCHITECTONISCH
	4	GEVELAFWERKING - PROFIELPLATEN DONKERGRIJS		ISOLATIE
	5	GEVELAFWERKING - LUCHTDOORLATENDE DOEKEN		
	6	DAKBEDEKKING - PROFIELPLATEN DONKERGRIJS		
	7	DAKBEDEKKING - GESPANNEN KUNSTSTOFBEDEKKING		
	8	VERZINKTE STAALPROFIELEN - NATUURKLEUR		
	9	DAKRANDPROFIELEN - ALUMINIUM DONKERGRIJS		
	10	BUITENSCHRIJNWERK - ALUMINIUM DONKERGRIJS		
	11	BUITENSCHRIJNWERK - WIT PVC		
	12	BUITENSCHRIJNWERK - PROFIELPLATEN DONKERGRIJS		
	13	DAKGOOT - KUNSTSTOF GRIJS		
	14	MELKKOELTANK - ROESTVRIJ STAAL NATUURKLEUR		

BOUWEN VAN EEN VRIJLOOPSTAL EN LANDBOUWLOODS		
> bouwheer	CHRISTOF DE KEUKELEIRE	1908KCD
> bouwplaats	MEERSKANT 5 9800 DEINZE	

BA_Legende		schaal N/A
> A	11/09/2019	BA00 A
> B	.	
> C	.	

Michiel Geldof Architect
Kruisstraat 63
9111 Belsele
+32 472 399 290
michiel.geldof@gmail.com
BE 0661.787.844

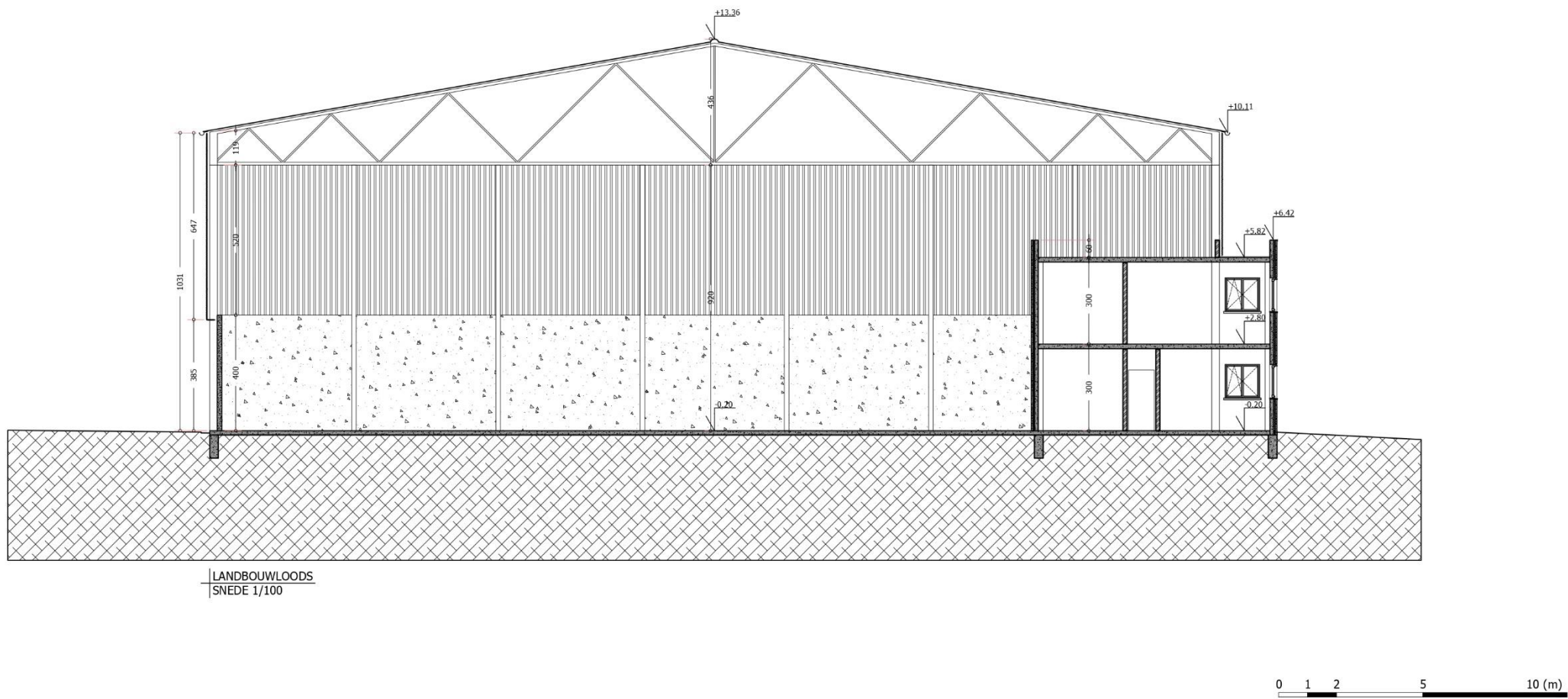
BOUWEN VAN EEN VRIJLOOPSTAL EN LANDBOUWLLOODS

> bouwheer CHRISTOF DE KEUKELEIRE

> bouwplaats MEERSKANT 5
9800 DEINZE

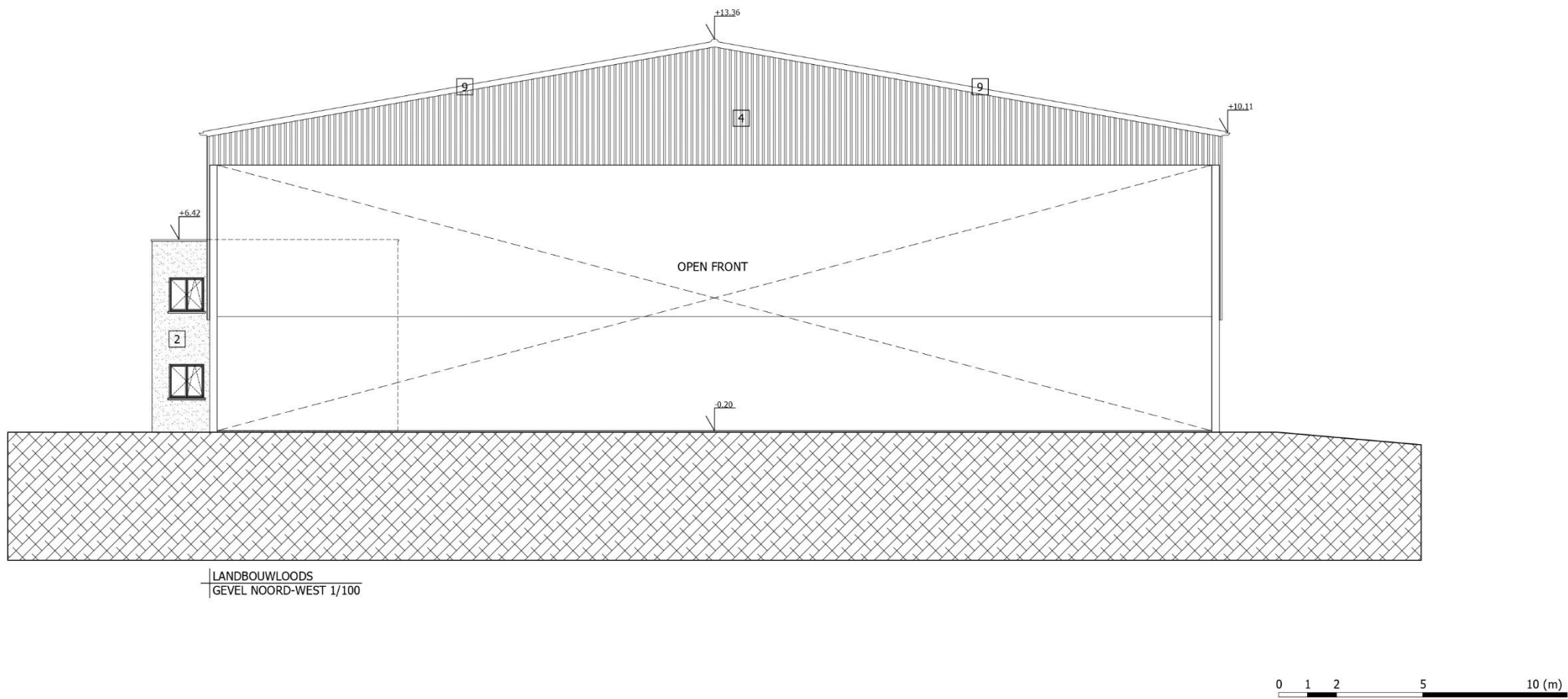
1908KCD

BA_ZONERING REGENWATER		schaal 1/1000
> A	11/09/2019	BA22 A
> B	.	
> C	.	

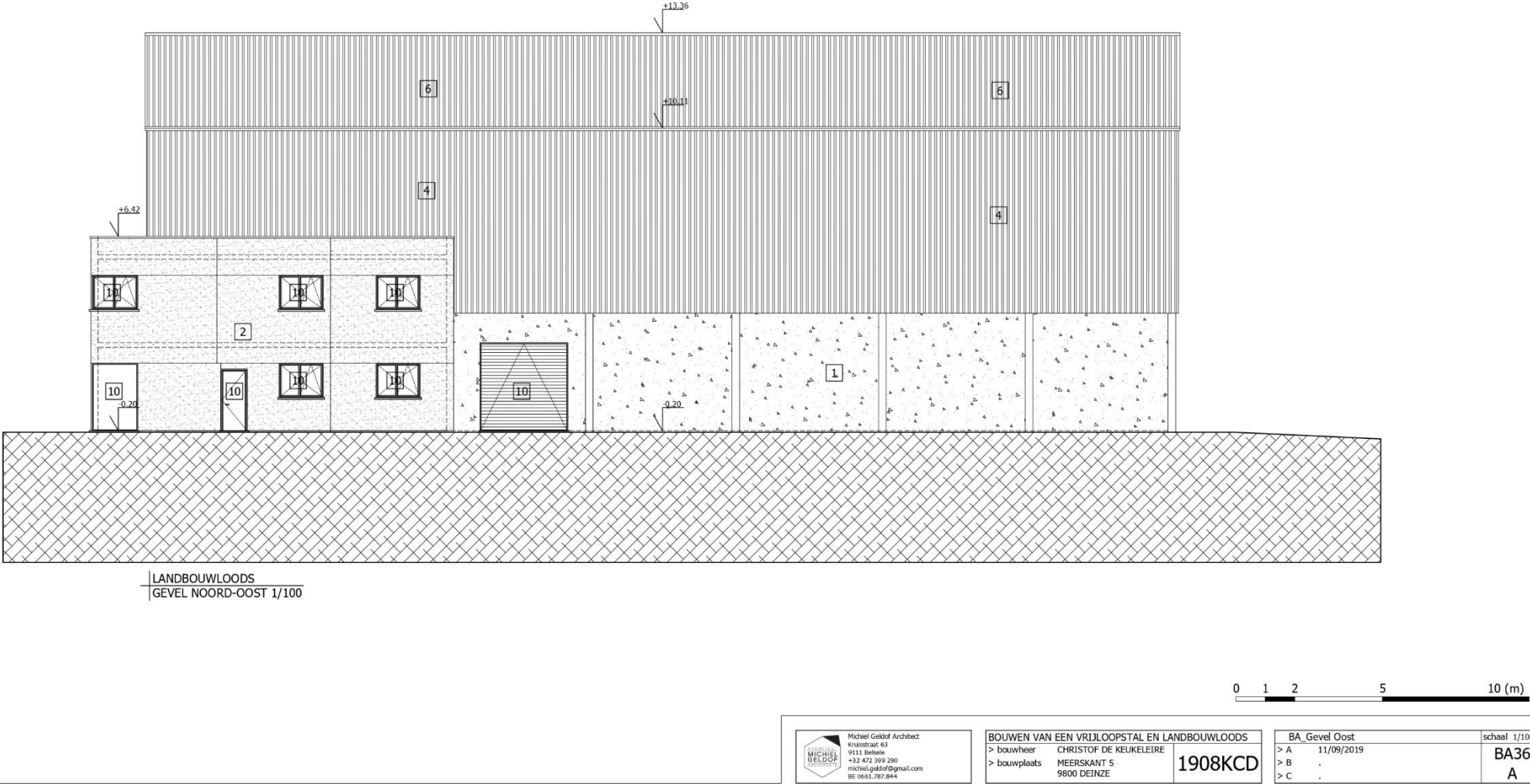
LANDBOUWLOODS
SNEDE 1/100

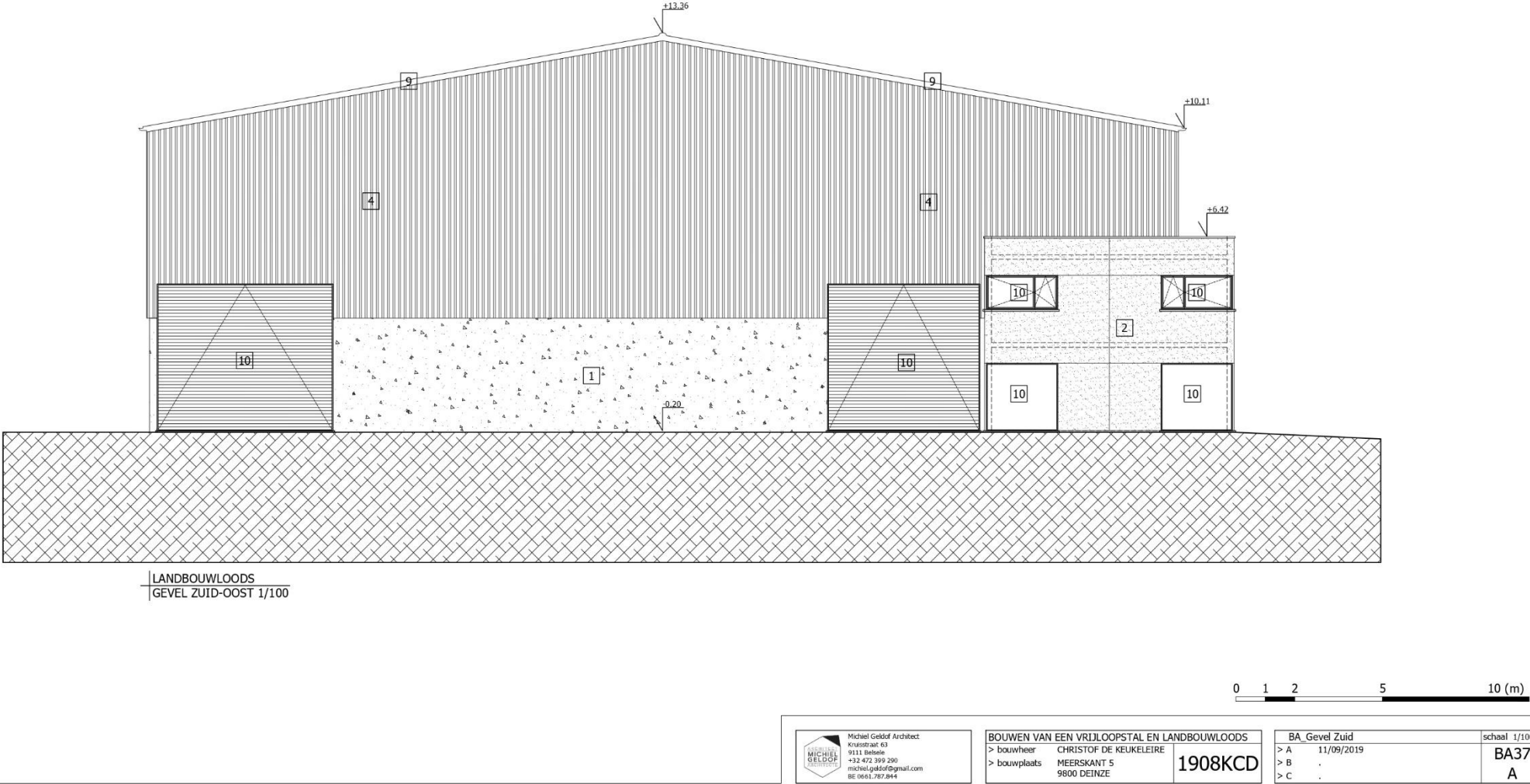
 Michael Geldof Architect Kruisstraat 63 9111 Bielele +32 472 399 290 michael.geldof@gmail.com BE 0653.787.844	BOUWEN VAN EEN VRIJLOOPSTAL EN LANDBOUWLOODS		BA_Snede		schaal 1/100
	> bouwheer	CHRISTOF DE KEUKELEIRE	> A	11/09/2019	BA34
	> bouwplaats	MEERSKANT 5 9600 DEINZE	> B	.	A
		1908KCD	> C	.	

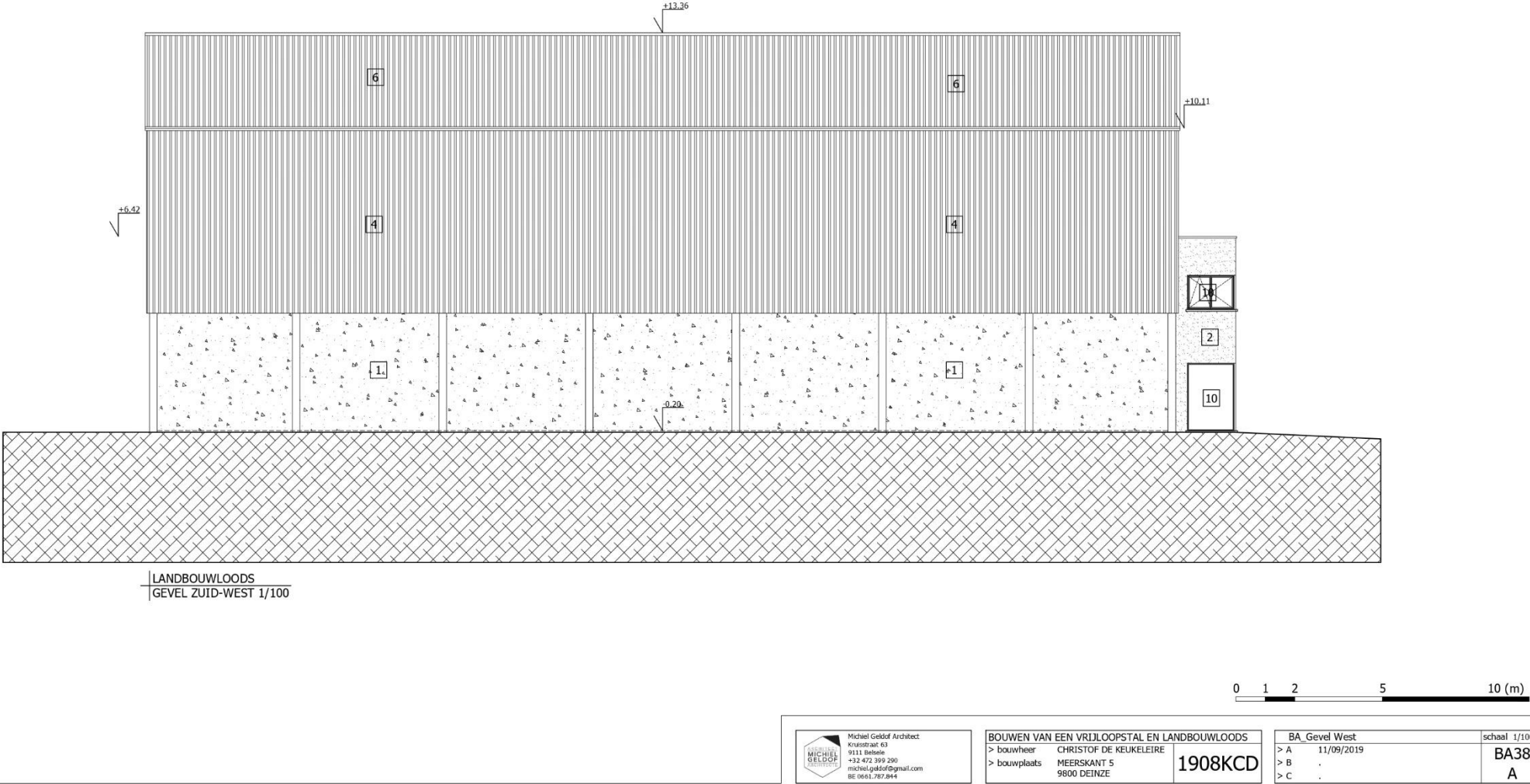

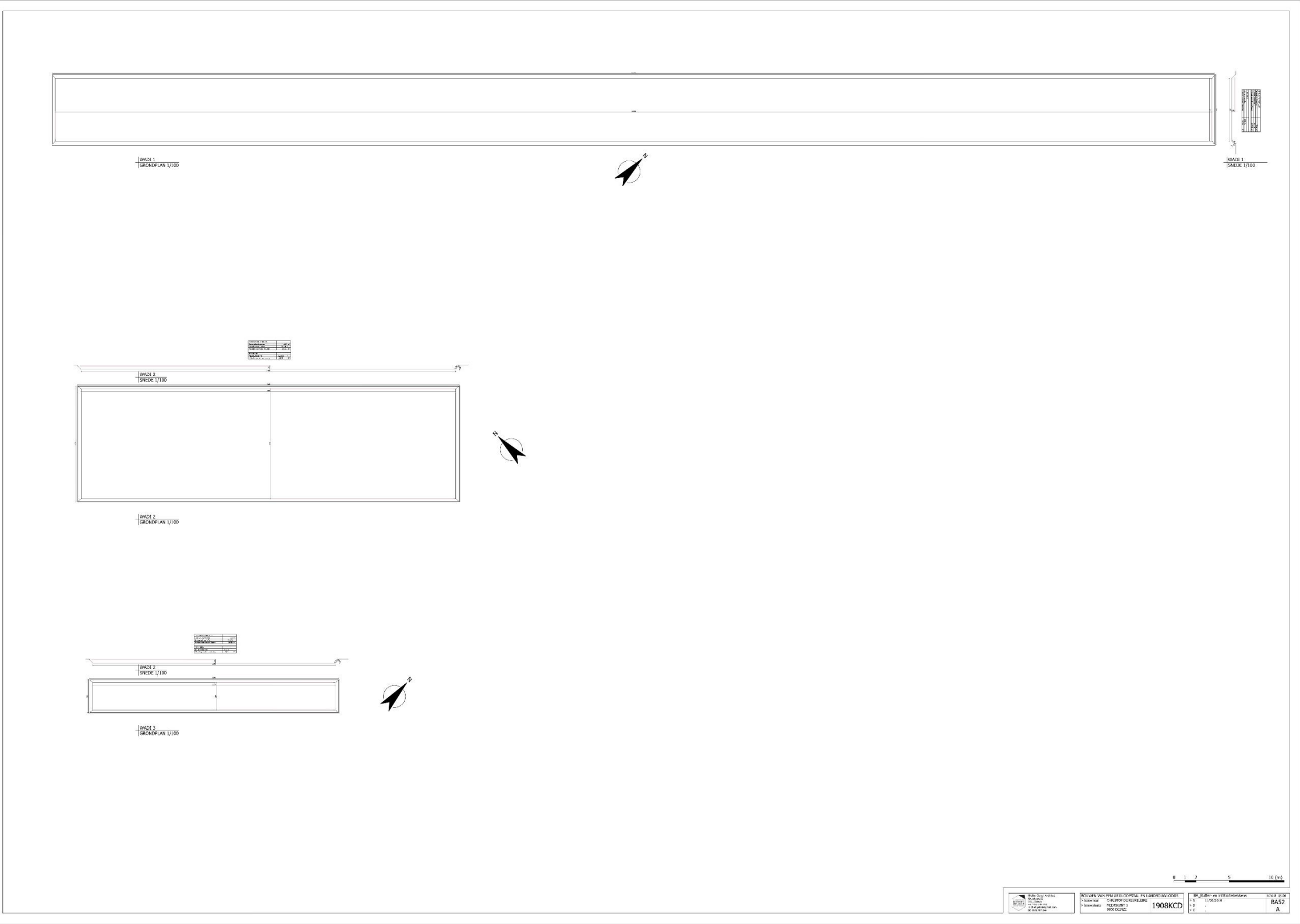
LANDBOUWLOODS
GEVEL NOORD-WEST 1/100

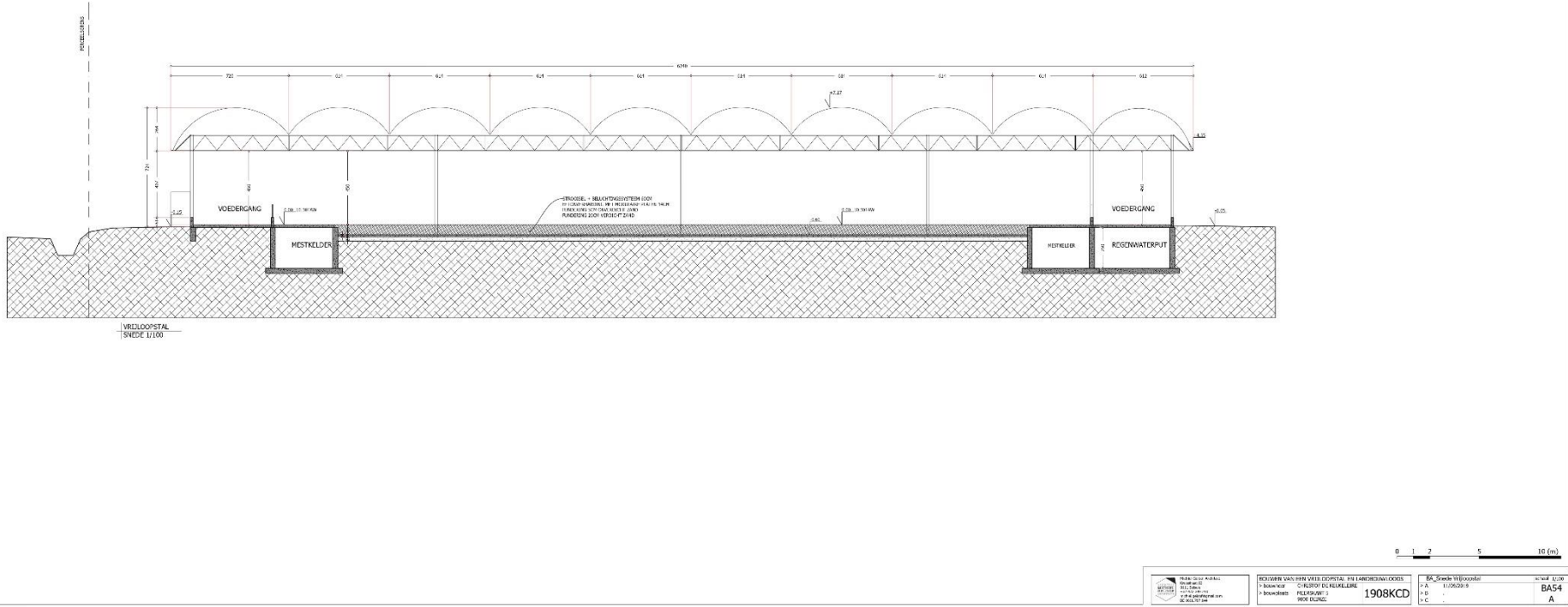
 Michael Geldof Architect Kruisstraat 63 9111 Bielele +32 472 399 290 michael.geldof@gmail.com BE 9653.787.844	BOUWEN VAN EEN VRIJLOOPSTAL EN LANDBOUWLOODS > bouwheer CHRISTOF DE KEUKELEIRE > bouwplaats MEERSKANT 5 9600 DEINZE 1908KCD	<table><tr><th colspan="2">BA_Gevel Noord</th><th>schaal: 1/100</th></tr><tr><td>> A</td><td>11/09/2019</td><td rowspan="3">BA35 A</td></tr><tr><td>> B</td><td>.</td></tr><tr><td>> C</td><td>.</td></tr></table>	BA_Gevel Noord		schaal: 1/100	> A	11/09/2019	BA35 A	> B	.	> C	.
BA_Gevel Noord		schaal: 1/100										
> A	11/09/2019	BA35 A										
> B	.											
> C	.											

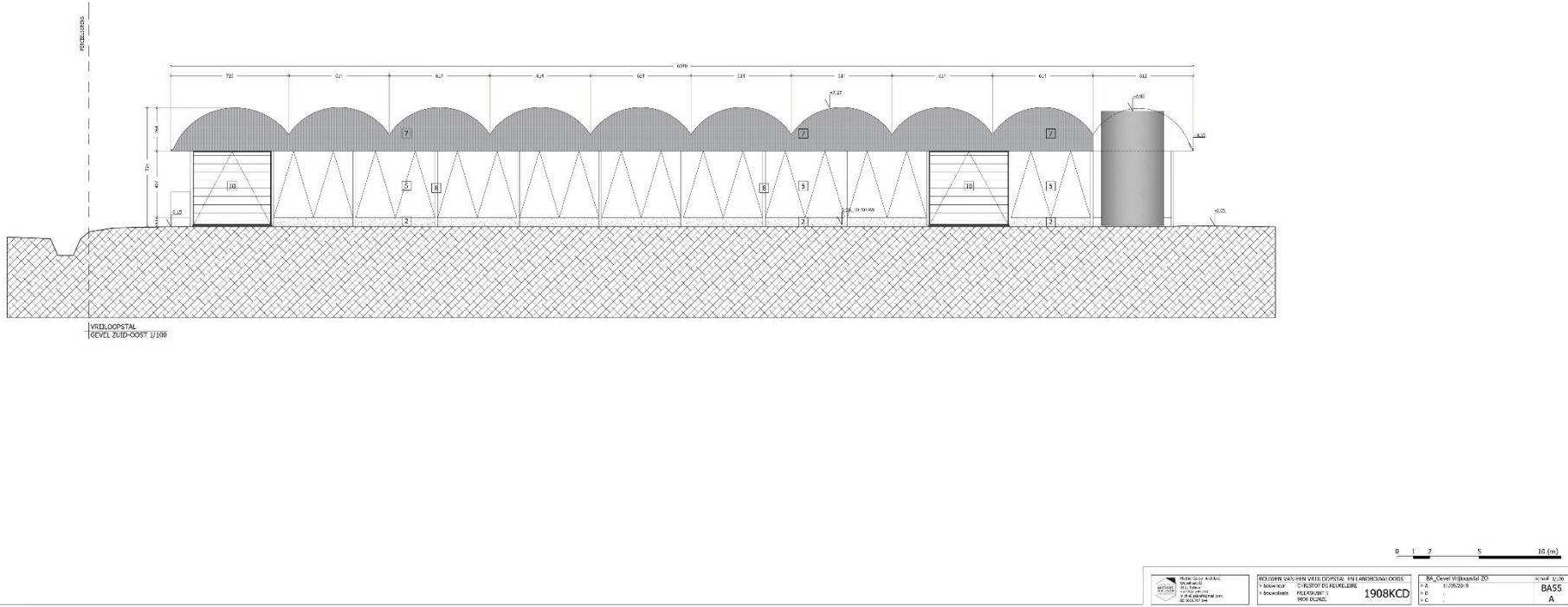

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

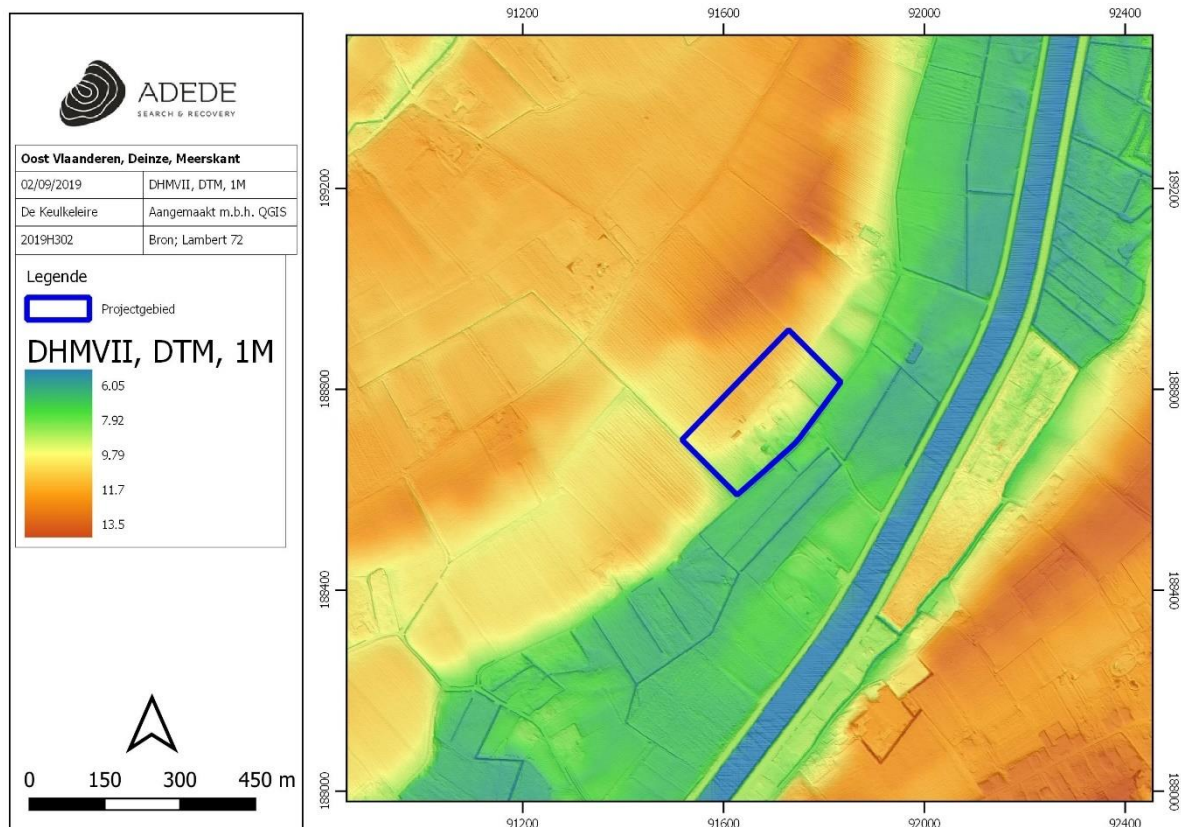
Het onderzoeksgebied bevindt zich in Deinze, ten noorden van de Meerskantstraat ter hoogte van nummer 5. Deinze bevindt zich echter op een afstand van ca. 3 kilometer ten zuiden van het onderzoeksgebied. Ten (noord)oosten bevindt zich Sint-Martens Latem op een afstand van ca. 6 kilometer.

Direct grenzend aan westelijke zijde bevindt zich de Ossebeek die oostwaarts loopt richting het afleidingskanaal van de Leie. Dit afleidingskanaal is gegraven in de rivierbedding van de Oude Kale.

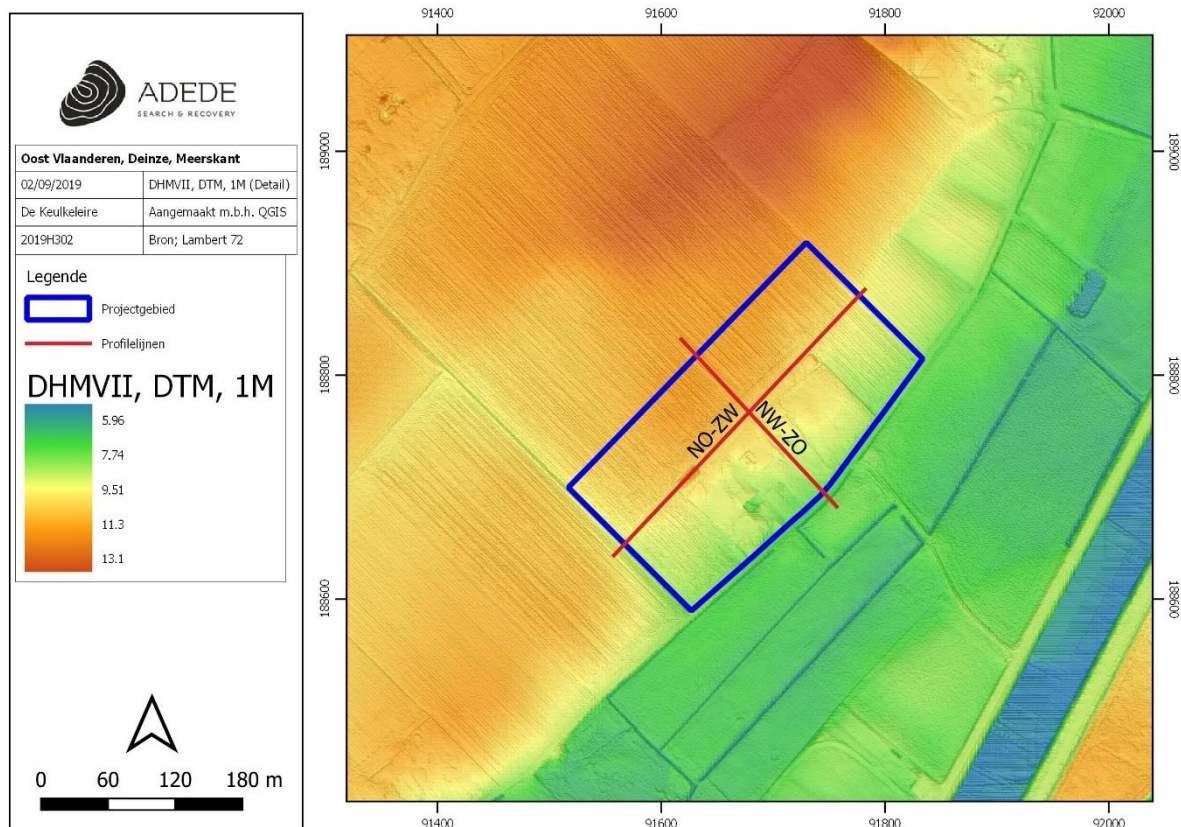
Het onderzoeksgebied ligt op de gradiëntzone van de alluviale vlakte van de Oude Kale en een hoger gelegen zandige opduiking (randrug van Nevele) ten westen van de Oude Kale. Tussen deze randrug en het heuvelland ten westen ligt de randzone van Meigem die de overgang vormt tussen de opvulling van de Vlaamse Vallei en tertiaire opduikingen van het West-Vlaams heuvelland in het Leiekust interfluvium².

Deze ligging wordt al gauw duidelijk op het digitale hoogtemodel. Een natuurlijke helling van ca 1.5% kan waargenomen worden binnen de contouren van het onderzoeksgebied met als laagste punt ca. 8m TAW. In het (zuid)oosten tot ca. 11.5m TAW in het (noord)westen.

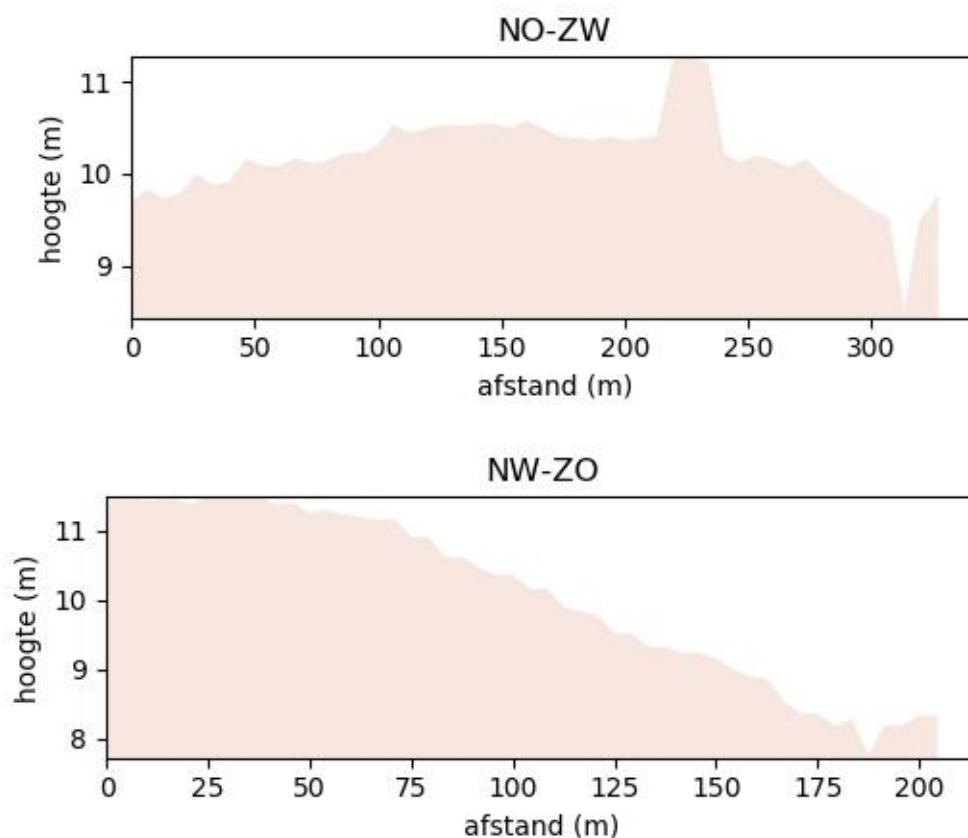
² De Moor, et al, 1997

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMOVII, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMOVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

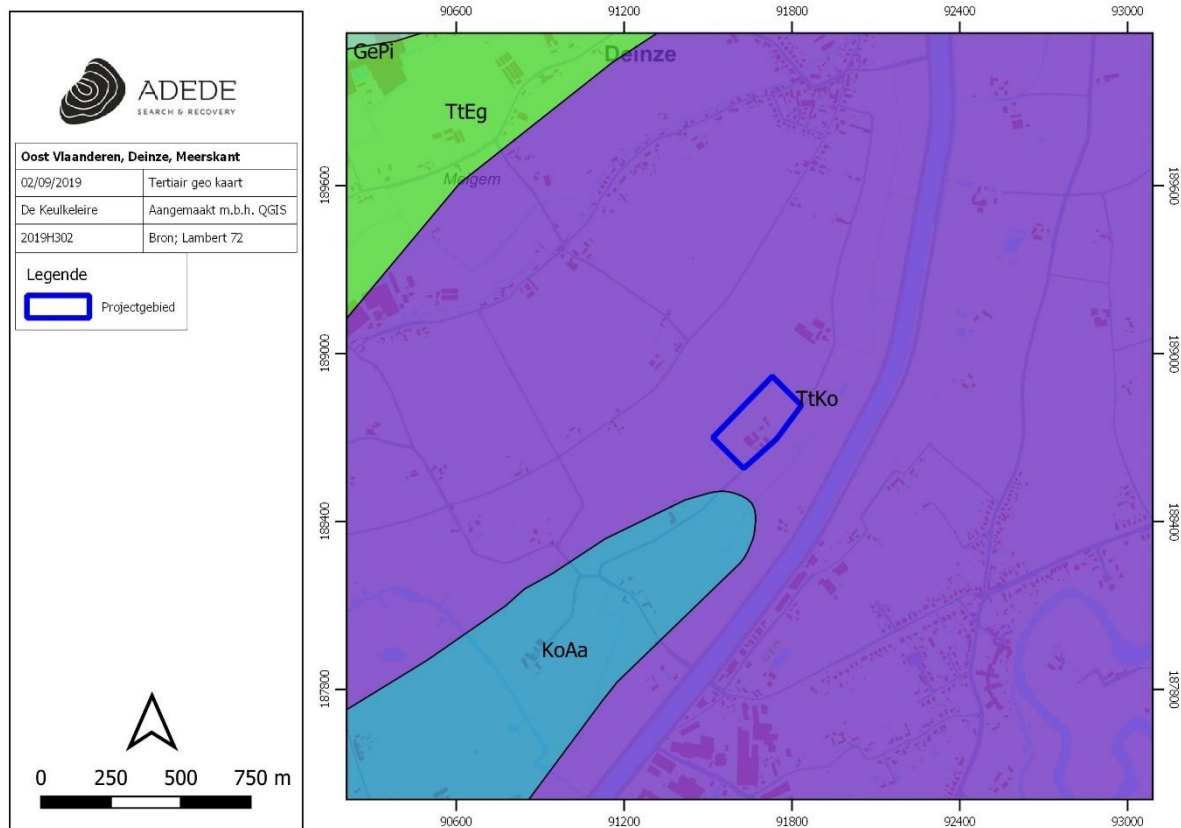
3.2.1 Tertiair geologisch

Het tertiair wordt gedateerd tussen 65 miljoen jaar geleden en 1,6 miljoen jaar. Het tertiair kan worden onderverdeeld in het paleoceen, eoceen, oligoceen, mioceen, en het plioceen. Tijdens bijna het volledige tertiair, met enkele onderbrekingen in het mioceen, werden gesteenten afgezet in België. De afzettingen die tijdens deze periode gevormd werden, vormen het substraat van Vlaanderen³.

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer. Het onderzoeksgebied is gelegen binnen lithofacies gekend als de Formatie van

³ Gullenops, F., Broothaers, L., 1996

Tielt. Deze formatie bestaat uit het lid van Egem, afgedekt door het lid van Kortemark. Deze tertiaire lagen worden gekenmerkt door grijze tot groengrijze klei tot silt, dunne banken zand en silt⁴.

Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

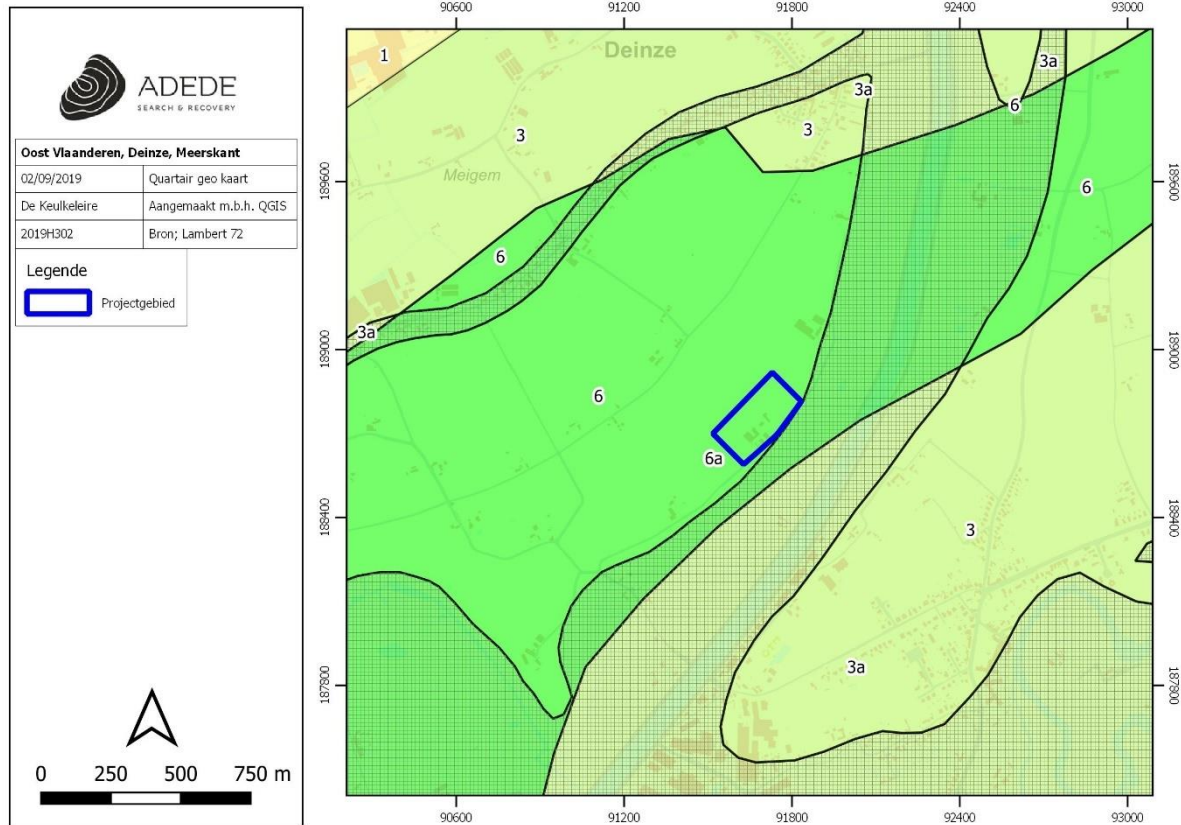
Het quartair begon zo'n 1,7 miljoen jaar geleden en kan worden onderverdeeld in het pleistoceen en het holoceen. Door het vormen van bergen en ijskappen op Antarctica, en het in het algemeen verhogen van de continenten koelde de aarde af. Dit leidde tot klimaatschommelingen. In België kon het jaargemiddelde soms met 15 graden dalen. Er ontstond een cyclisch klimaat waar glacialen en interglacialen elkaar afwisselden. Het laatste glaciaal dateert van zo'n 10.000 jaar geleden waardoor we ons nu in een interglaciaal, genaamd het holoceen, bevinden⁵.

Het onderzoeksgebied wordt weergegeven binnen type 6 en heeft geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. Dit betreft vroeg-pleniglaciaal fluvioperiglaciaal sediment dat werd afgezet op fluviatiele eemiaanafzettingen en waarop mogelijk een midden- of

⁴ De Geyeter, G., 1996, kaartblad 22 Gent.

⁵ Gullenops, F., Broothaers, L., 1996

laat-pleniglaciale eolische sedimenten werden afgezet. Het type 6a, aanwezig ten zuiden en ten oosten van het onderzoeksgebied kent wel Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

3.2.3 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.3.1 Bodemtypekaart

De ligging binnen de gradiëntzone wordt tevens bevestigd wanneer de bodemtypekaart geraadpleegd wordt. Het gebied ligt op de grens van de droge lichte zandleembodems in het westen met de natte zandleembodems in het oosten.

Binnen het onderzoeksgebied worden 3 bodemtypes verwacht:

Pcc: Beslaat het grootste deel van het studiegebied. Matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De humeuze bovengrond van deze bodems is 25-30 cm dik en grijsbruin. Bij Pcb rust hij op een zwak humeuze, bruine kleur B horizont van 30-50 cm dikte. Bij Pca gaat hij langs een overgangshorizont over op een textuur B welke zich in successieve lemige en zandiger banden heeft ontwikkeld op een diepte van 60-100 cm. Bij Pcc is deze sterk gevlekte textuur B verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren; veelal komen er ijzerconcreties in voor. De roestverschijnselen beginnen in de textuur B tussen 60 en 90 cm diepte. Deze bodems genieten een gunstige waterhuishouding.

Pbc: Bevindt zich in het westelijke deel van het onderzoeksgebied. Droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De kaarteenheden Pbb, Pba, Pbc en PbC hebben een nagenoeg gelijkaardige Ap, 25-50 cm dik, donker grijsbruin en matig humeus. Bij de ontwikkeling . . b komt een zwak ontwikkelde kleur B horizont voor onder de Ap, 30-50 cm dik; bij de ontwikkeling . . a is het textuur B voorkomend tussen 90 cm en 120 cm diepte in banden; bij . . c zijn deze banden verbrokkeld. Het complex . . C is een mozaïek van . . b en . . c. Roestverschijnselen komen voor tussen 90 en 120 cm. De bodems zijn te droog in de zomer en fris in het voorjaar.

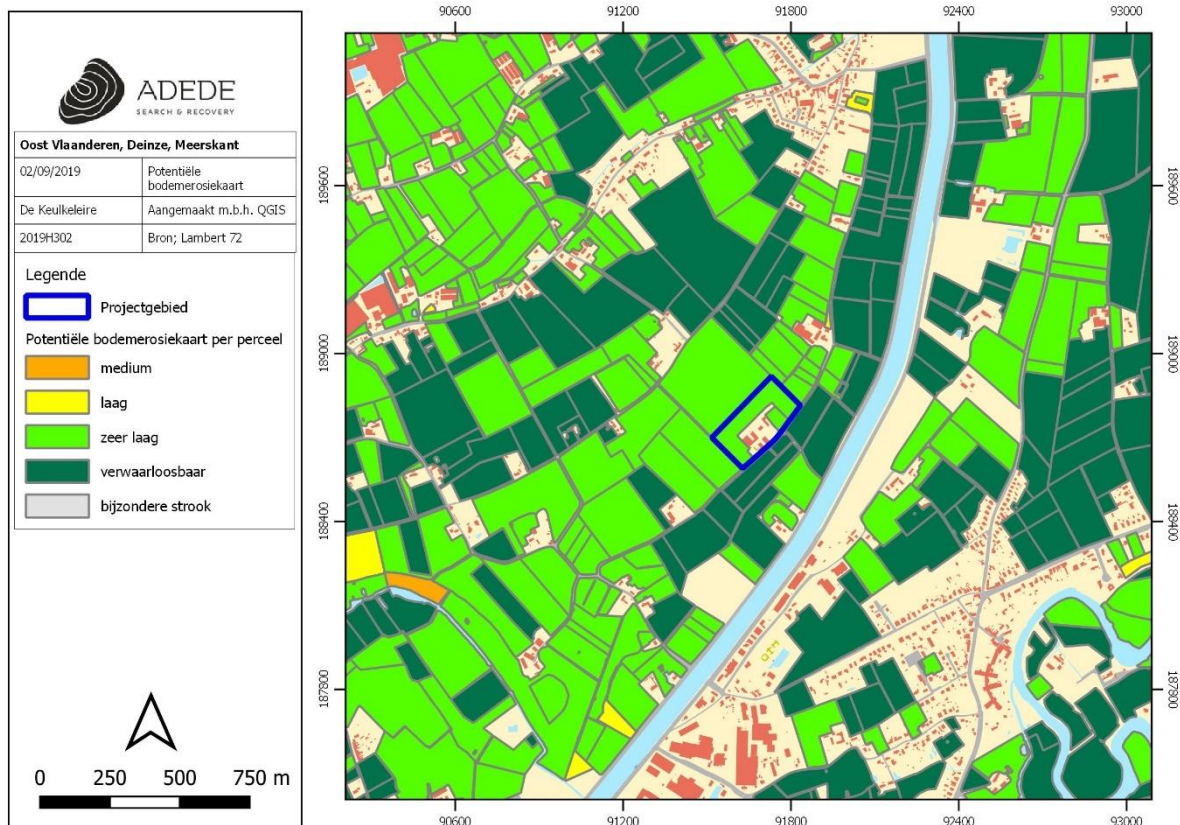
Sbc: Bevindt zich in het noorden. Droge lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De drie series Sbb, Sba en Sbc, gekenmerkt door droge lemige zandgronden vormen een evolutiesekwentie van bruine bodem tot bodems met verbrokkeld textuur B horizont welke domineren in het kaartpatroon. De bouwvoor is uniform ongeveer 25 cm dik en donker grijsbruin. Bij Sbb rust de bouwvoor op een zwak humeuze, bruine kleur B horizont voor 30- 40 cm dikte. Bij Sba komt de textuur B in successieve banden voor tussen 60 en 120 cm. Bij Sbc is deze textuur B gedeeltelijk opgelost en komen veelal ijzerconcreties voor (Prepodzol). De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. De bodems zijn te droog in de zomer en gevoelig voor verstuiving.

Direct ten oosten van het plangebied en mogelijks deels er binnen vinden we de volgende 3 bodemtypes.

vLFp: Natte tot zeer natte zandleembodem zonder profiel. Deze hydromorfe gronden hebben een reductiehorizont die begint op de diepte van 50-100 cm. De bodems zijn permanent zeer na

LFp: Natte tot zeer natte zandleembodem zonder profiel. Deze hydromorfe gronden hebben een reductiehorizont die begint op de diepte van 50-100 cm. De bodems zijn permanent zeer nat. In het voorjaar is de bodem volledig verzadigd met water tot aan de oppervlakte.

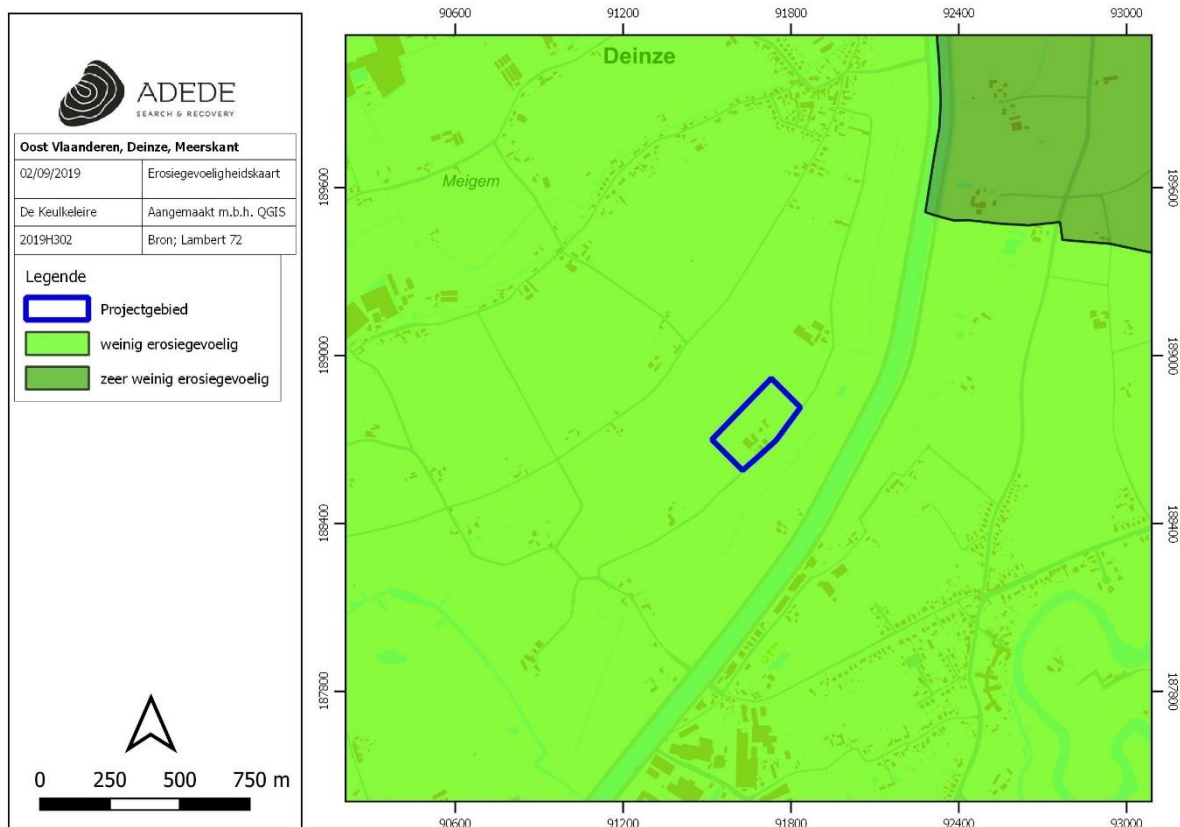
V: Het symbool V wordt gebruikt om de venige zones in het algemeen aan te duiden, die dan als niet gedifferentieerde eenheden op de kaarten voorgesteld zijn. Het complex V als 'niet gedifferentieerde gronden op veen', groepeerde uiteenlopende textuurklassen waarbij de draineringstoestand en de profielontwikkeling niet verder wordt gespecificeerd. Deze groep omvat uiterst natte gronden op veen

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.3.3 Erosiegevoeligheid

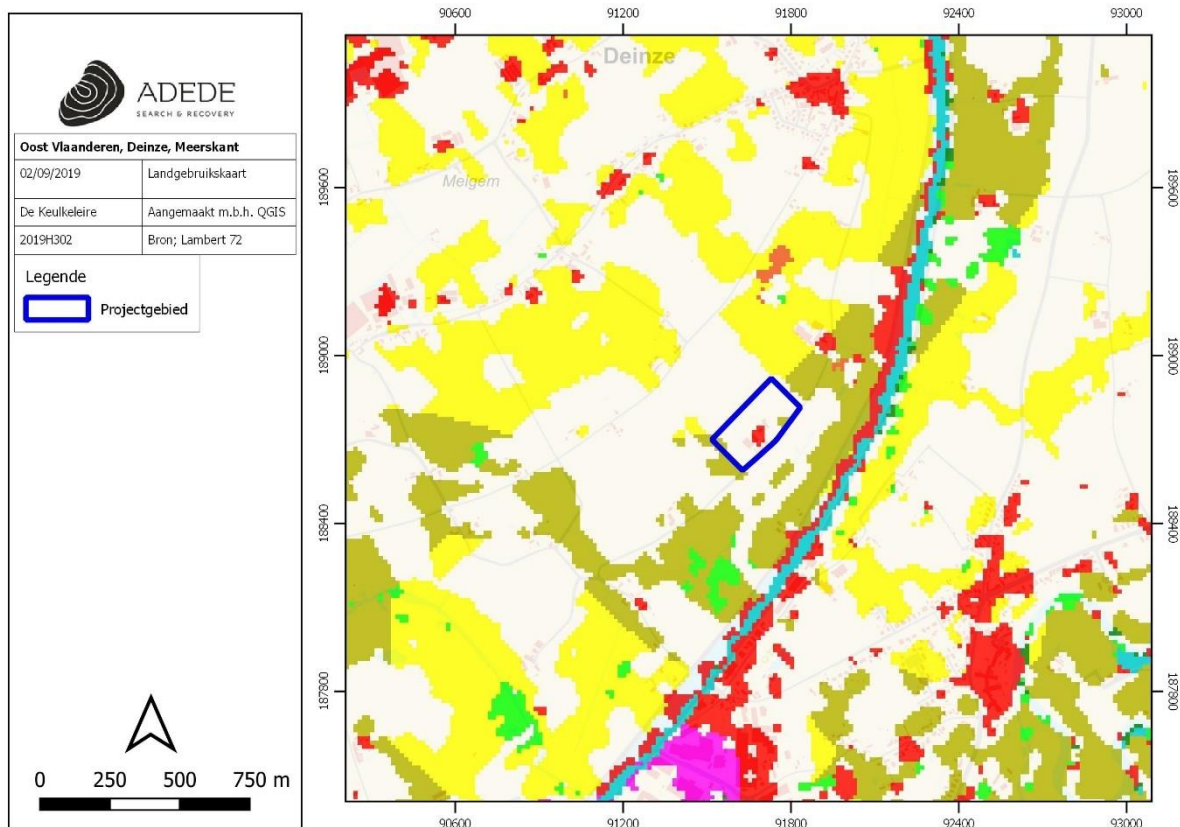
De erosiegevoeligheidskaart der Vlaamse gemeenten geeft de erosiegevoeligheid weer op gemeentelijk niveau. Hierbij wordt Deinze weergegeven als weinig erosiegevoelig en Sint-Martens Latem als zeer weinig erosiegevoelig.

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.3.4 Landgebruik

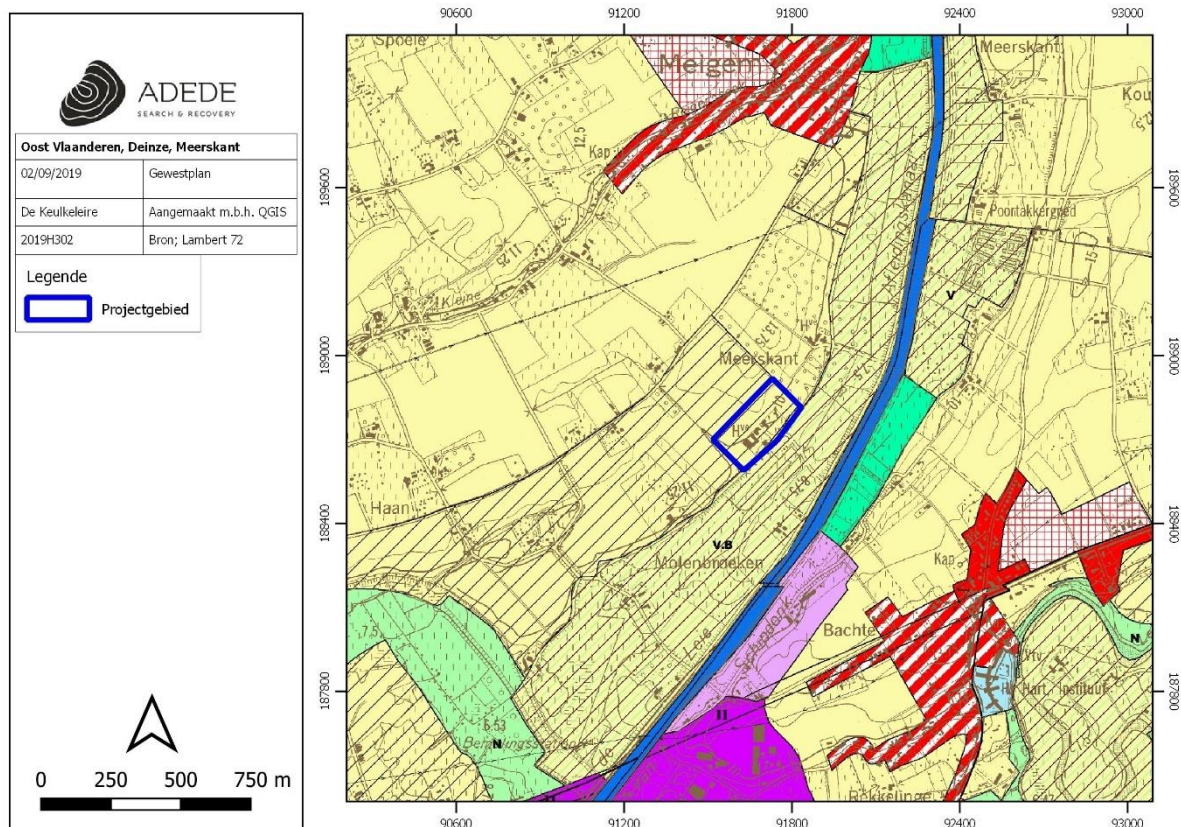
Onderstaand bodemgebruiksbestand uit 2001 wordt het onderzoeksgebied weergegeven als zijnde in gebruik voor akkerbouw en het voorkomen van andere bebouwing

Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.2.3.5 Gewestplan

Het gewestplan schetst het onderzoeksgebied binnen een ruime omgeving bestemd als agrarische zone.

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Een historische situering geven van het projectgebied en diens omgeving is hier weinig relevant. Hoewel de Meerskant vermeld wordt te Deinze, heeft het onderzoeksgebied geen direct deel uitgemaakt van de ontwikkeling van de stad Deinze.

Een andere gemeente die vlakbij gelegen is, is Meigem ten noordoosten waarvan de vroegste vermelding stamt uit de 9^e eeuw. Ze staat dan vermeld als Meingem dat stamt uit het Germaans, “woning van de lieden van Mago”⁶. Het dorp ontwikkelde zich rondom de kouterrug bij de Reigersbeek. Vanaf de 12de eeuw staat in dit dorp de Parochiekerk Sint Niklaas die omringd wordt door een kerkhof. Van de kerk uit de 12de eeuw is echter weinig bewaard gebleven, aangezien ze rond 1731 volledig herbouwd is. Vervolgens zijn in de 20ste eeuw na de twee wereldoorlogen nog verdere herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Dit dorp maakte deel uit van de heerlijkheid Nevele, maar is sinds 1977 onderdeel van de gemeente Deinze.

Het afleidingskanaal van de Leie werd aangelegd in de tweede helft van de 19^e eeuw. De werken werden gestart in 1846. Het eerste deel tussen Nevele en Schipdonk werd met de schop uitgegraven tussen 1846 en 1848. In de volgende jaren ontstond het idee om het oppervlaktewater ten noorden van Gent rechtstreeks naar de zee af te leiden. Het kanaal was volledig afgewerkt in 1860⁷.

Het onderzoeksgebied behoorde tot een wijde landbouwzone gelegen op de linkeroever van de Oude Kale, op de randrug van Nevele. Het lijkt ook een op zich staand geheel te zijn als de hoeve “Hof ten Riede”. Het gebouwencomplex zelf is een restant van de Hoeve Hof ten Riede en werd Reeds vermeld in 1399 als leen van de Oudburg van Gent. Het was eeuwenlang eigendom van de familie della Faille d'Huyse, later de Ghellinck.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 *Fricx-kaarten (1712)*

Deze kaart is weinig bruikbaar omwille van een foutieve referentie tijdens het plotten. Op dit fragment wordt het projectgebied gesitueerd in het noordwesten van Deinze terwijl in werkelijkheid het zich op 3 kilometer in oostelijke richting van Deinze bevindt.

⁶ Debrabandere 2010, 162

⁷ Vermeire, G., 2007

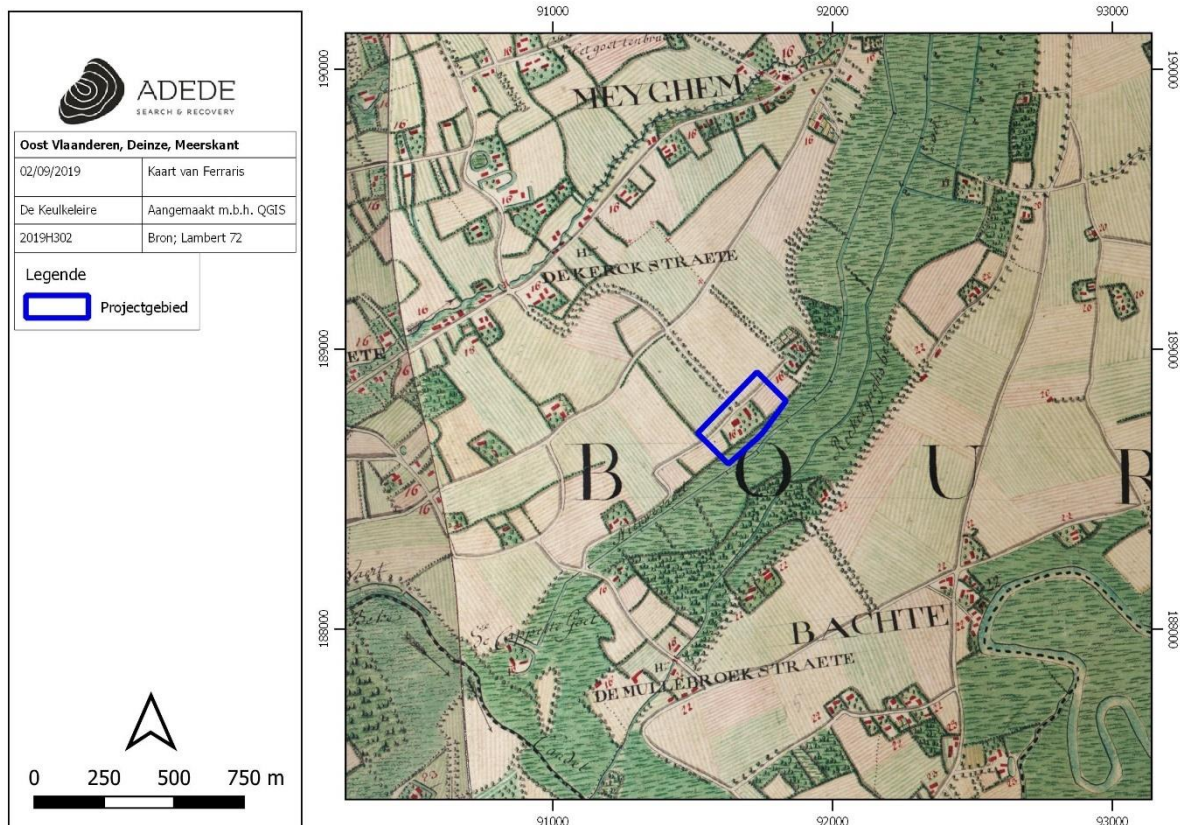
Figuur 11. Situering van het projectgebied op de kaart van Frickx.

3.3.2.2 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

De kaart van Ferraris laat toe het studiegebied en diens omgeving in groot detail te bekijken. Op macroniveau bevindt het onderzoeksgebied zich ten zuiden van Meyghem, een gehucht dat wordt gekenmerkt door in hoofdzaak lintbebouwing. Twee waterlopen lopen in de vallei van de Oude Kale. De meest noordelijke waterloop lijkt op regelmatige afstand voorzien te zijn van bruggen/afdammingen. De vallei wordt weergegeven als drassig, moerasachtig gebied. De meest zuidelijke loop wordt Reckelyngsbeke genoemd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de rand van deze vallei, met duidelijke hoevebouw binnen de contouren. Het bestaat uit 3 gebouwen die gebouwd zijn binnen een boomgaard en omzoomd door bomenrijen in oostelijke, westelijke en zuidelijke richting.

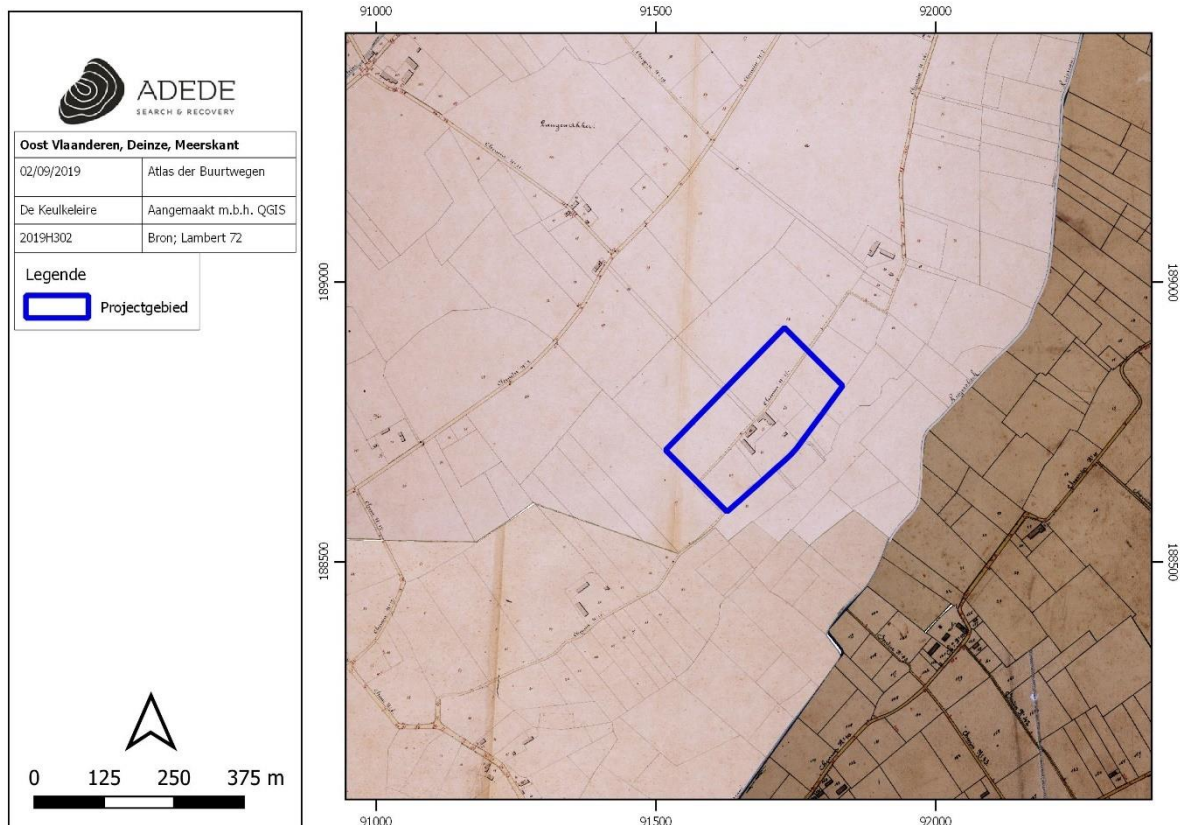
Een straat verbindt de hoeve met het noorden en in zekere zin dus met Meyghem. Een mogelijke restant van deze weg is de huidige Akkerstraat in het noorden. Dwars hierop is eveneens een straat aanwezig die zich in noordoostelijke – zuidwestelijke richting doorheen het projectgebied bevindt ten noordwesten.

Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

3.3.2.3 *Atlas der Buurtwegen (1840)*

Deze kaart is enigszins gelijkaardig te noemen met voorgaande. De bebouwing binnen het studiegebied lijkt zich nu te concentreren langsheen de weg (Chemin N. 18). De hoeve is nu opgebouwd als een U-vormig complex in het noordoosten een klein bijgebouw. Opvallend is eveneens het voorkomen van een U-vormige gracht ten zuidoosten van het studiegebied. Deze is mogelijks aangelegd ten behoeve van irrigatie gezien de armen richting de Oude Kale gericht zijn. Deze laatste was nog niet aangelegd, op de Atlas wordt de vermelding “Reigersbeek” weergegeven.

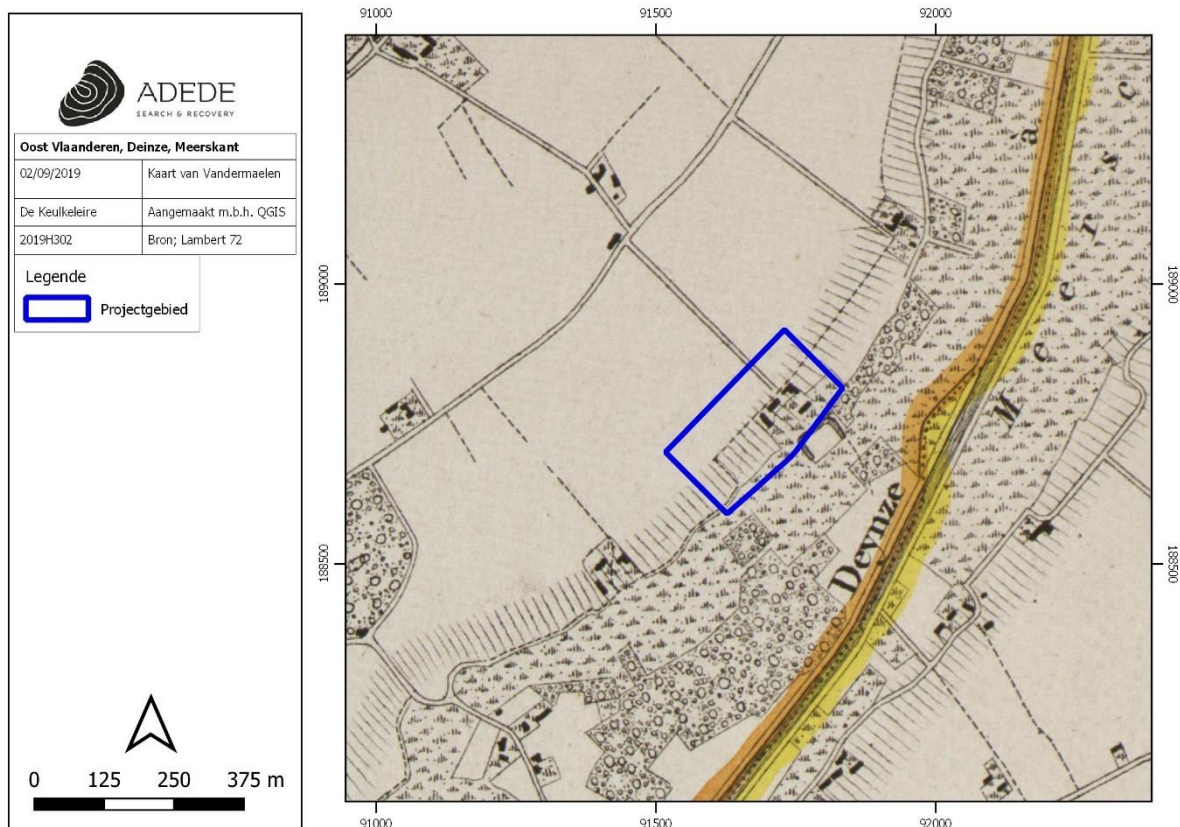

Figuur 13. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.3.2.4 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

Deze kaart biedt geen nieuwe informatie in verband met het projectgebied met uitzondering van de topografie die weergegeven wordt wat nogmaals de gradiëntligging bevestigt. De gebouwen lijken dezelfde te zijn als op voorgaande kaart waarbij kan gediscussieerd worden over de grootte van het bijgebouw ten zuidoosten.

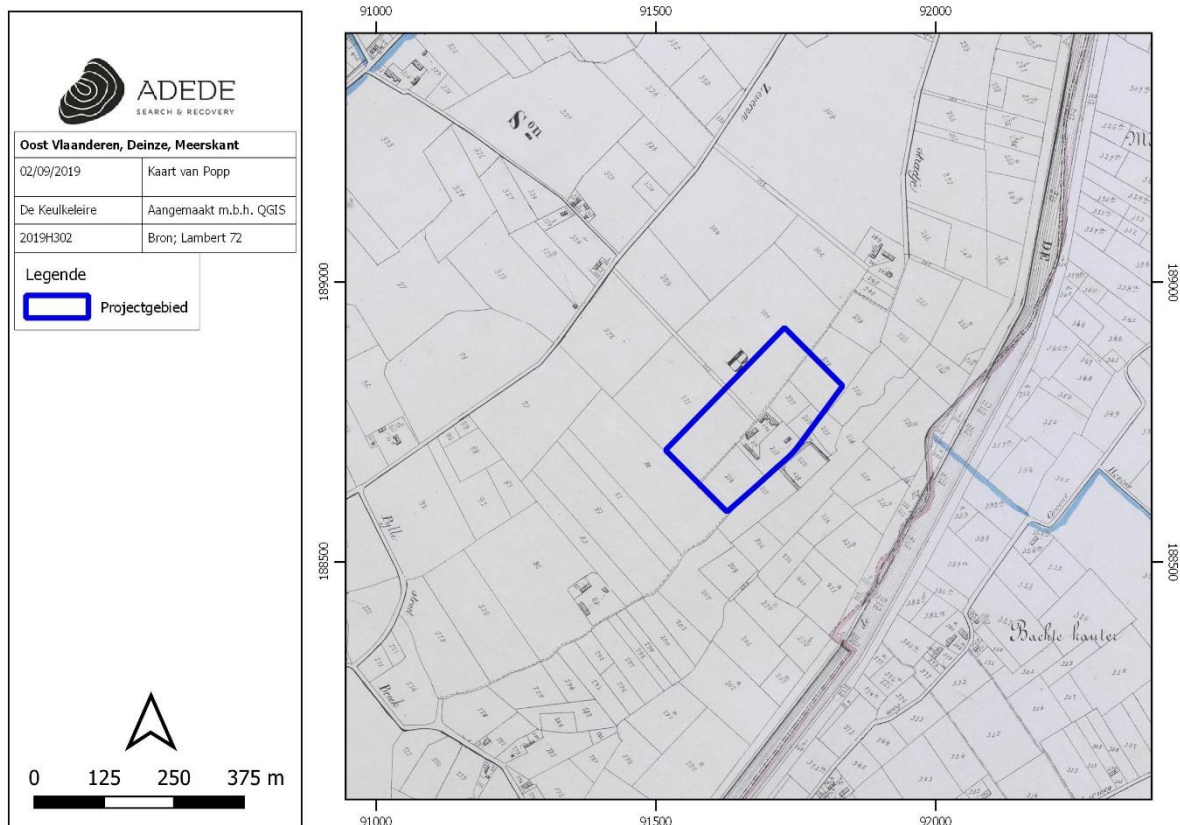
Voor het eerst zichtbaar is de aanleg van het afleidingskanaal van de Leie die tevens ook de grens van Deinze vormt.

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.3.2.5 Kaart van Popp (1842 – 1879)

De kaart van Popp geeft eveneens een gelijkaardige situatie qua bebouwing weer. Het onderzoeksgebied neemt de percelen 232-233-234-235-236-237 en een deel van 311 en 307 in. De weg wordt weergegeven als perceel nummer 310.

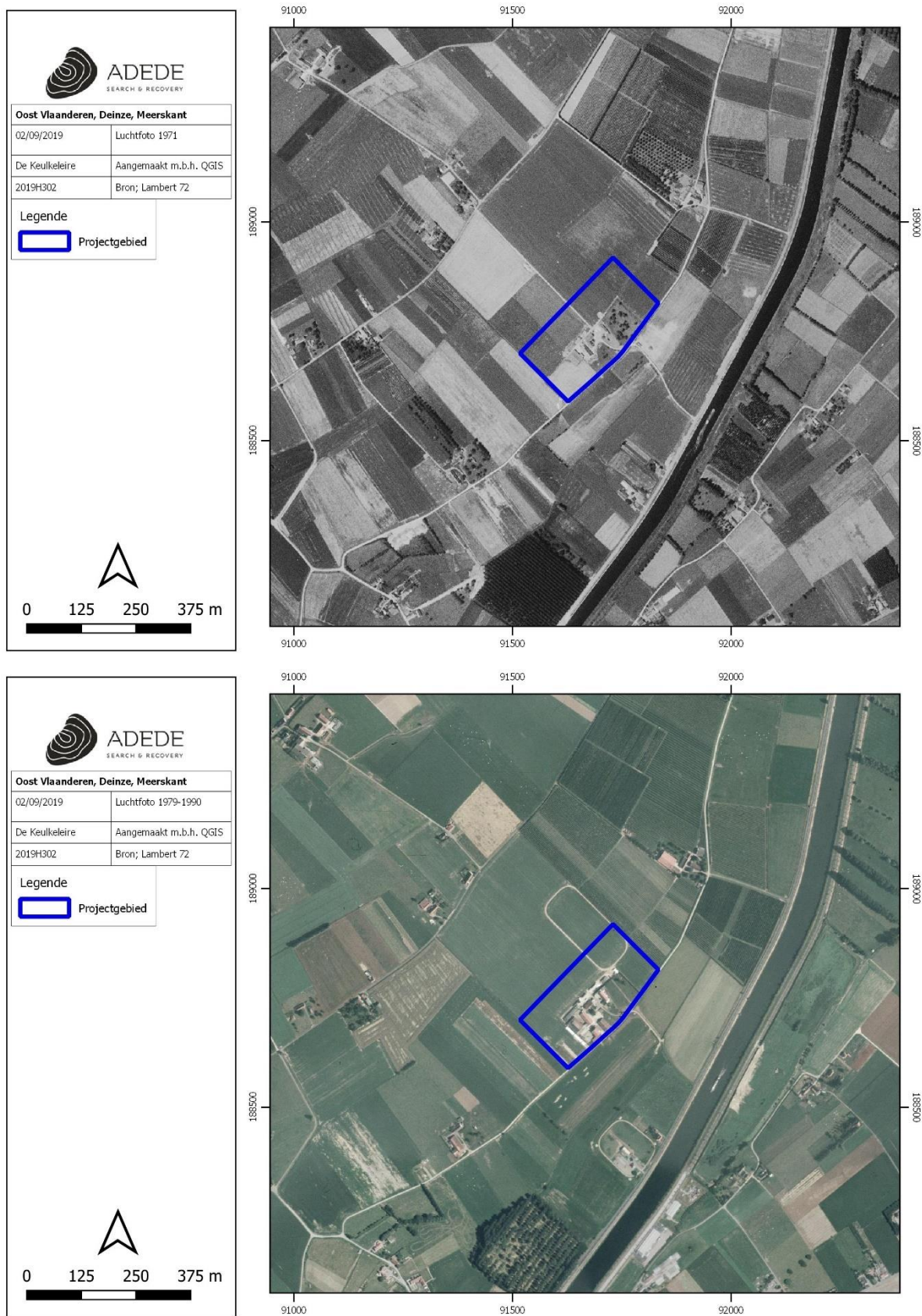

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.3.2.6 Luchtfoto's 1970 & 1971-1990

De situatie in 1970 lijkt nog sterk op deze uit de voorgaande eeuw. Er bevinden zich nog steeds 3 gebouwen langs de straatzijde, echter het middelste gebouw kent een andere oriëntatie waardoor deze recenter is. De weg die dwars door het onderzoeksgebied loopt is nog steeds zichtbaar evenals de weg die ten noorden loopt. De omgeving is nog steeds opgebouwd uit dezelfde hoeves.

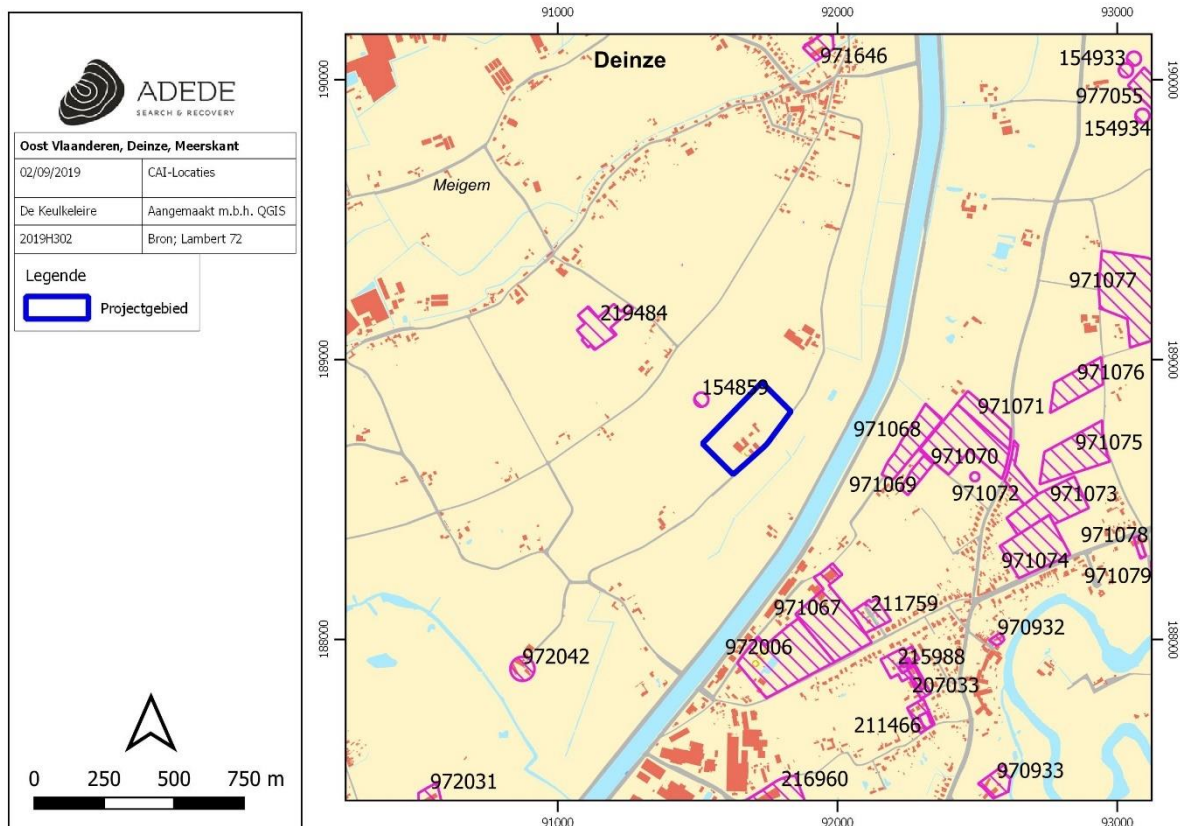
De wegen worden voor het eerst gesupprimeerd op de orthofoto van 1979-1990 waarbij ook een dichtere bebouwing zich voordoet binnen het studiegebied. Een piste wordt aangelegd in het noordoosten.

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Zoals reeds gemeld, heeft er nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaatsgevonden binnen de contouren. Opvallend echter is dat de linkeroever van de Oude Kale minder meldingen heeft dan de rechteroever, zoals zichtbaar op onderstaande figuur.

Figuur 17. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.

Vlakbij het onderzoeksgebied, ten noordwesten is een circulaire structuur vastgesteld. De cirkel is mogelijk zichtbaar op de mercator-orthofoto en werd gedaan naar aanleiding van luchtfotografie (CAI locatie 154859)⁸.

CAI locatie 219484 is eveneens gelegen ten noordwesten, op een afstand van ca. 500 meter ten opzichte van het onderzoeksgebied. In 2017 werd hier door DLH een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Twee kuilen die ongeveer centraal op het

⁸ Bourgeois, J., 1999

plangebied liggen, worden op basis van het vondstmateriaal gedateerd in de late ijzertijd. Twee vermoedelijke brandrestengraven uit de Romeinse periode konden tijdens het vooronderzoek reeds volledig onderzocht worden, en liggen in het noordelijke deel. Op de zuidelijke helft van het projectgebied is een cluster met middeleeuwse sporen aangesneden, waaronder een vermoedelijk gebouwplattegrond met mogelijke waterput. Hier werd bijkomend vlakdekkend onderzoek geadviseerd⁹.

CAI locatie 972042 betreft een indicator naar de aanwezigheid van een 15^e eeuwse structuur, voorheen cirkelvormige omgrachte hoeve met woonhuis op een verhoogde terp of motte, gelegen op de rand van de alluviale vallei van de Callebeek of Kaandelbeek¹⁰.

CAI locatie 972031 is er gekomen in navolging van een veldprospectie waarbij geen materiaal gerecupereerd werd. Betreft een nog deels omgrachte, achterin gelegen hoeve en vroegere leen van de heerlijkheid "het Horensche" waarvan archiefstukken opklimmen tot 14de eeuw¹¹.

CAI locatie 971646: Bij de bouw van een schuur op 1,6km ten noordoosten van het plangebied, langs Berg in Meigem leverde een kuiltje dakpannen en twee scherven in prehistorische techniek op die vermoedelijk in de Romeinse periode dateren¹²

Een cluster van CAI locaties ten oosten zijn afkomstig van een licentiaatsverhandeling in 1998-2000 (CAI locaties 971077, 971076, 971068, 971069, 971070, 971071, 971072, 971076, 971075, 971073, 971074, 971067). Hierbij werden vondsten aangetroffen uit de steentijden, IJzertijd, Romeinse periode en middeleeuwen.

Vermeldenswaardig is CAI locatie 211759: Ten zuidoosten werd in 2015 door BAAC een opgraving uitgevoerd naar aanleiding van een verkaveling. De opgraving leverde een brandrestengraf uit de vroeg-Romeinse tijd, mogelijk paalsporen uit de late ijzertijd en resten uit de Eerste Wereldoorlog op¹³.

Niet ver verwijderd van vorige melding werd in 2013 eveneens een opgraving uitgevoerd langs de Dulakkerweg. Een opgraving uit 2013 leverde een microliet uit het mesolithicum met geretoucheerde basis, een kuil met vrij veel aardewerk die in de late ijzertijd dateert, een brandrestengraf uit de

⁹ Heynssens, N., et al, 2017

¹⁰ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/972042>

¹¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/972031>

¹² <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/971646>

¹³ Vandenborre, J., 2015

midden-Romeinse tijd, met vrij veel aardewerk en metaalvondsten. Daarnaast werden eveneens loopgraven uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen¹⁴.

Quasi aansluitend werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij een spieker werd opgegraven uit de Romeinse tijd (CAI locatie 211466)

3.5 Archeologische verwachting

Binnen het onderzoeksgebied zijn voorafgaand nog geen archeologische restanten geattesteerd. In de nabij en ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn enkele archeologische (voor)onderzoeken verricht die een rijk archeologisch verleden van de regio aantonen. Op basis van de gekende archeologische waarden kunnen we stellen dat het onderzoeksgebied een verhoogde verwachting heeft tot het aantreffen van sporen vanaf de steentijden tot de Nieuwste Tijden

¹⁴ *Messiaen, et al, 2013*

4 Besluit

4.1 Besluit gespecialiseerd publiek

Het bureauonderzoek is er niet in geslaagd met zekerheid de aan- of afwezigheid van archeologische restanten binnen het onderzoeksgebied aan te tonen. Wel is het er in geslaagd om een archeologische verwachting naar voren te schuiven.

Met betrekking tot de oudste periodes zijn er schaars enkele steentijdvondsten aangetroffen. De landschappelijke ligging, op de gradiëntzone van de alluviale vlakte van de Oude Kale met de hoger gelegen randrug hebben mogelijks een aantrekking gehad op de mens in het verleden. Tijdens een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd een tweetal jaren geleden werden sporen uit de IJzertijd aangetroffen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een proefsleuvenonderzoek zich niet optimaal leent tot het achterhalen van steentijd(artefact)sites en deze mogelijks kunnen gemist zijn. Gelet op de aard van het studiegebied, waarbij grote delen, voornamelijk ten noorden in gebruik lijken geweest te zijn als akkerlanden, wordt een goede bewaring van het potentiële bodemarchief verwacht.

Echter, dit onderzoek in samenhang met andere archeologische onderzoeken hebben reeds occupatie aangetoond tijdens de IJzertijd, Romeinse Tijd en Middeleeuwse periodes.

De laatmiddeleeuwse periodes kennen een hoge verwachting binnen het studiegebied. De hoeve “hof ten Riede”, waarvan nog steeds latere bouwfases gekend zijn, wordt voor het eerst vermeld op het einde van de 14^e eeuw. Aan de hand van de geraadpleegde historische kaarten, die teruggaan tot de 18^e eeuw, kan bebouwing binnen het onderzoeksgebied vastgesteld worden. Hoewel niet duidelijk te onderscheiden, zijn gedurende de laatste 200 jaar minstens 3 verschillende bouwfases herkend. Desondanks wordt hier geen complexe verticale stratigrafie verwacht maar kunnen deze bouwfases eerder in een horizontale spreiding bekeken worden. Mogelijke exploitaties ten behoeve van deze hoeve over een periode van ca. 600 jaar behoren hierbij tot de archeologische verwachting. De geplande werken met de aanleg van een veestal tot ca. 1 meter diepte, deels onderkelderd tot 2.5 meter diepte, met voorgaande nivellering, loods met kantoorruimte, betonverharding en voedersilo's vormen een potentiële bedreiging voor het eventuele aanwezige archeologische erfgoed.

Aangezien het bureauonderzoek er niet in slaagde om de archeologische waarden evenals de gaafheid ervan te definiëren, is verder vooronderzoek noodzakelijk. In eerste instantie wordt een landschappelijk bodemonderzoek opgelegd om de bodemopbouw en bewaringstoestand te waarderen. De uitvoeringsmodaliteiten worden toegelicht in het Programma Van Maatregelen.

5 Bibliografie

Bogemans F., 2007. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 – Kortrijk, Brussel.

Borremans M., 2015. Cenozoïcum: het Quartair. In: Borremans M. (red.) 2015. Geologie van Vlaanderen: 189-258, Gent.

Bourgeois J. e.a. 1999, Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7.

De Logi A. & Schynkel E., 2010. Archeologisch onderzoek Nevele - Hoogstraat. 18 januari tot 30 april 2010. KLAD-rapport 19.

De Moor G., Lootens M., van de Velde D. & Meert L., 1997. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 21 Tielt, Brussel.

Heynssens N. e.a. 2017: Deinze Lange Akkerstraat. DL&H-Nota.

Kneuvelds D., 1998-2000. Archeologische streek-inventarisatie en -beschrijving van de gemeenten Bachte-Maria-Leerne en Sint-Martens-Leerne: prospectie-analyse-synthese. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Gent.

Smith K., 1986, Over de hoeven van Deinze, Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land van Leie en Schelde, 53, pp. 83-137.

Steurbaut E., 2015. Het vroeg-Eoceen. In: Borremans M. (red.), Geologie van Vlaanderen: 125-135, Gent. Vandepitte O. (red.), 2011. Oost-Vlaanderen, Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten, Tielt.

Van der Haegen G., 1998. Steentijdvondsten in het Land van Nevele. VOBV-info 47: 6-12. Vanden Borre J., Janssens N. & Hertoghs S., 2015. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Deinze, Lijsterweg. BAAC Vlaanderen rapport 130, Gent.

Online bronnen: -

- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/>
- [Inventaris.onroenderfgoed.be](https://inventaris.onroenderfgoed.be)
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>
- <http://maps.nls.uk/geo/explore/>

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	- 33 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 34 -
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.	- 35 -
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	- 36 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	- 37 -
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	- 39 -
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.	- 40 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.	- 41 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 42 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 43 -
Figuur 11. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.	- 45 -
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.	- 46 -
Figuur 13. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.	- 47 -
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.	- 48 -
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	- 49 -
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	- 50 -
Figuur 17. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.	- 51 -